សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

Université Royale de Droit et des Sciences Économiques

Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

នីតិវិធីស៊ើបអង្កេតរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

ស្រាវជ្រាវពីថ្ងៃទី ០៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៤ ដល់ ថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៤

ស្រាវជ្រាវដោយ

និស្សិតឈ្មោះ លោក **ទូច សុផន**

ណែនាំដោយ

លោក **សៅ ស៊ីវុត្ថា**

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **នីតិសាស្ត្រ**

ជំនាន់ទី ២៤

ឆ្នាំចូលសិក្សា ២០២០

ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០២៤

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

Université Royale de Droit et des Sciences Économiques

Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

នីតិវិធីស៊ើបអង្កេតរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

ស្រាវជ្រាវពីថ្ងៃទី ០៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៤ ដល់ ថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៤

ស្រាវជ្រាវដោយ

និស្សិតឈ្មោះ លោក **ទូច សុផន**

ណែនាំដោយ

លោក **សៅ ស៊ីវុត្ថា**

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **នីតិសាស្ត្រ**

ជំនាន់ទី ២៤

ឆ្នាំចូលសិក្សា ២០២០

ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០២៤

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ជាបឋមខ្ញុំបាទឈ្មោះ **ទូច សុផន** ជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រផ្នែកនីតិសាស្ត្រ ជំនាន់ទី២៤ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច។

សូមសម្តែងនូវកតញ្ញូតាធម៌ និងគោរពដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះ

លោកឪពុក **ខ៉ែត ទន** អ្នកម្តាយ **ទឹម ធឿន**

កូនសូមគោរពលំឱនកាយក្រាបប្រណិតប័តន៍ និងសម្តែងនូវកតញ្ញូកតវេទីតាធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ចំពោះមាតាបិតារបស់កូនដែលបានផ្តល់កំណើត ចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សា និងអប់រំទូន្មានប្រៀនប្រដៅប្រកបដោយព្រហ្មវិហាធម៌ ព្រមទាំងបានជួយទំនុកបម្រុងផ្គត់ផ្គង់គ្រប់សព្វបែបយ៉ាងរួមទាំងលើការសិក្សា និងផ្នែកស្មារតីចាប់តាំងពីកុមារភាពរហូតដល់ធំពេញវ័យរាប់ចាប់ពីបឋមសិក្សារហូតដល់បញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រដោយជោគជ័យ។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណចំពោះ **ឯកឧត្តមសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិតសាកលវិទ្យាធិការ** ព្រមទាំង **លោក លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យ** គ្រប់ផ្នែកទាំងអស់នៃ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានដឹកនាំ គ្រប់គ្រង បង្ហាត់បង្រៀន លះបង់កម្លាំងកាយ ប្រាជ្ញា ស្មារតីក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលមូលធនបញ្ញាដល់ខ្ញុំបាទ និងបានជួយសម្របសម្រួលដល់ខ្ញុំបាទឱ្យទទួលបាននូវពុទ្ធិបទពិសោធន៍ជាច្រើននៅក្នុងវិស័យនីតិសាស្ត្រ។

សូមគោរពអរគុណដល់ លោកបណ្ឌិត **សៅ ស៊ីខុត្ដា** ដែលបានណែនាំកែលម្អសម្របសម្រួល ចង្អុលបង្ហាញផ្តល់ដំបូន្មានបង្ហាត់បង្ហាញពីគោលគំនិតសំខាន់ៗ ដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយប្រធានបទ និងអនុសាសន៍ល្អៗព្រមទាំងជួយពន្យល់អំពីវិធីសាស្ត្រក្នុងការស្រាវជ្រាវឯកសារ របៀបតាក់តែង និងកែប្រែចំណុចដែលខ្វះខាតដើម្បីធ្វើការរៀបចំសរសេរសារណាមួយនេះឱ្យលេចចេញជារូបរាងឡើង តាំងពីចាប់ផ្តើមរហូតបានសម្រេចជាស្ថាពរប្រកបដោយជោគជ័យ។ ជាចុងបញ្ចប់ខ្ញុំបាទសូមប្រសិទ្ធពរជ័យសិរីមង្គលវិបុលសុខបួងសួងដល់វត្ថុស័ក្តិសិទ្ធិទាំងអស់ក្នុងលោកនេះឱ្យជួយបីបាច់ថែរក្សាដល់ **លោកអ្នកមានគុណទាំងទ្វេ ឯកឧត្តមសាកលវិទ្យាធិការ លោក លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យ** ទាំងអស់សូមឱ្យជួបប្រទះតែពុទ្ធិពរទាំងបួនប្រការ គឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អារម្ភកថា

សារណាមួយនេះ គឺជាជំនួយទៅដល់អ្នកដែលមានបំណងចង់សិក្សាអំពីវិស័យនីតិសាស្ត្រ ជាពិសេសនោះ គឺមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ និងនិស្សិតដែលកំពុងសិក្សាផ្នែកនីតិសាស្ត្រផ្ទាល់តែម្តង។ ស្នាដៃនេះនឹងចូលរួមចំណែកមួយក្នុងការពង្រឹងនីតិរដ្ឋនៅក្នុងប្រទេសជាតិ ក៏ដូចជាលើកស្ទួយវិស័យយុត្តិធម៌ តាមរយៈខ្លឹមសារនៃសារណាដែលបង្ហាញជូនជនរួមជាតិ និងសាធារណៈជន នូវមតិ ទូទៅ គោលបំណង ឧត្តមគតិ និងការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ខ្ញុំបាទ ក្នុងការពុះពារបម្រើជាតិ និងប្រជាជនគ្រប់កាលៈទេសៈ ព្រមទាំងបង្ហាញឱ្យបានច្បាស់អំពីចក្ខុវិស័យពាក់ព័ន្ធនឹងយុត្តិធម៌ ដើម្បីបន្តស្តារ និងការពារមាតុភូមិឱ្យបានរុងរឿងនៃយើងឱ្យឈ្ពោះទៅរកអនាគតមួយយ៉ាងត្រចះត្រចង់ស្របតាមឆន្ទៈ និងបំណងប្រាថ្នារបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ដែលចង់បាននូវភាពយុត្តិធម៌។

គោលបំណងក្នុងការស្រាវជ្រាវរបស់ខ្ញុំបាទ គឺចង់ឱ្យមានការរីកចម្រើននៅក្នុងវិស័យច្បាប់ ទាក់ទងនឹងផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ ក្នុងដំណាក់កាលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តធម៌ ពីព្រោះនៅក្នុងដំណាក់មួយនេះ គឺពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើសមត្ថភាព និងបច្ចេកទេសឬជំនាញមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដើម្បីបង្ការ និងបង្ក្រាបបទល្មើសដែលបានកើតមានឡើងនានា និងរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ព្រមទាំងការពារសង្គមកុំឱ្យមានភាពវឹកវរ និងជៀសវាងកុំឱ្យមានភាពអសកម្មនៅក្នុងសង្គមជាតិ។

ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ខ្ញុំបាទបានព្យាយាមធ្វើដោយយកចិត្តទុកដាក់ជាអតិបរមា ធ្វើឱ្យសារណានេះទុកជាប្រយោជន៍ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់ពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប មន្ត្រីនគរបាលដែលទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌ ឬជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ និងមន្ត្រីរាជការភ្នាក់ងាសាធារណៈដទៃទៀត ដែលមាននីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ពិសេសជាងនេះទៅទៀតគឺសម្រាប់និស្សិតជំនាន់ក្រោយដែលមានបំណងស្វែងយល់អំពីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ។

ដោយសារណានេះជាស្នាដៃដំបូងរបស់ខ្ញុំបាទ ហេតុនេះខ្ញុំជឿជាក់ថាអាចមានភាពចន្លោះខ្វះខាត និងមានកំហុសខ្លះៗជាក់ជាមិនខានឡើយ។ ដូច្នេះយើងខ្ញុំរង់ចាំទទួលរាល់ការរិះគន់ដើម្បីកែលម្អដោយក្តីសោមនស្សក្នុងន័យស្ថាបនាចំពោះស្នាដៃនេះគ្រប់ពេលវេលា។ យើងខ្ញុំសូមសម្តែងនូវសេចក្តីគោរព និងដឹងគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅបំផុតដល់ជនរួមជាតិនៅគ្រប់ទិសទី ដែលបានផ្តល់ជំនឿ និងការគាំទ្រយ៉ាងធំធេងដល់ស្នាដៃនេះ។

មាតិកា

ទំព័រ

សេចក្តីផ្តើម ១

ជំពូកទី១
សញ្ញាណទូទៅនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

១.១. និយមន័យ ៤

១.២. សមាសភាពនគរបាលយុត្តិធម៌ ៤

១.២.១. មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ៤

១.២.១.១. ការទទួលបានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ៤

ក. អ្នកដែលមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ៤

ខ.លក្ខខណ្ឌដើម្បីក្លាយខ្លួនជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ៦

គ. សម្បថ ៨

១.២.១.២. សមត្ថកិច្ចដែនដី និងការកំណត់សមត្ថកិច្ច ៩

ក. សមត្ថកិច្ចដែនដី ៩

ខ. ការកំណត់សមត្ថកិច្ច ៩

១.២.១.៣. កំហុសខាងវិន័យក្នុងពេលអនុវត្តមុខងារ ១០

ក. ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យ ១០

ខ. ការហាមឃាត់មិនឱ្យបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ១០

១.២.១.៤. បេសកកម្មរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ១១

ក. ការត្រួតពិនិត្របទល្មើស ១២

ខ. ការទទួលពាក្យប្តឹង ១២

គ. ការស៊ើបអង្កេត ១៤

ឃ. ការអនុវត្តសេក្ដីសម្រេច ១៨

១.២.២. ភ្នាក់ងារមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ១៨

១.២.២.១. ការទទួលបានគុណសម្បត្តិជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ១៨

១.២.២.២. សម្បថរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ១៨

១.២.២.៣. បេសកកម្មរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ១៨

១.២.២.៤. កំហុសដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តក្នុងពេលបំពេញមុខងារ ១៩

១.២.២.៥. សមត្ថកិច្ចរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ១៩

១.២.៣. មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត ដែលច្បាប់ដោយឡែកប្រគល់អំណាចឱ្យធ្វើការពិនិត្យបទល្មើសខ្លះៗក្នុងរង្វង់សមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ១៩

ជំពូកទី២

ការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែងរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

២.១. បទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង ២១

២.១.១. និយមន័យ ២១

២.១.២. ការចាប់ខ្លួនក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង ២១

២.១.៣.ការចាត់ទុកដូចជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង ២១

២.២. វិធានការស្រាវជ្រាវ ២២

២.២.១. វិធានការដំបូងក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង ២២

២.២.២. កំណត់ហេតុលើការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យ ២២

២.២.៣. ការឆែកឆេរ ២២

២.២.៣.១. សុំការអនុញ្ញាតពីព្រះរាជអាជ្ញា ២២

២.២.៣.២. លក្ខខណ្ឌក្នុងការឆែកឆេរ ២២

២.២.៣.៣. ពេលវេលានៃការឆែកឆេរ ២៣

២.២.៤. ការបិទស្លាកបោះត្រាលើវត្ថុតាង ២៤

២.២.៤.១. ការចាប់យកវត្ថុតាង ២៤
២.២.៤.២. កំណត់ហេតុស្តីពីការចាប់យកវត្ថុតាង ២៤
២.២.៥. កំណត់ហេតុលើការស្តាប់ចម្លើយ ២៤
២.២.៥.១. ការស្តាប់ចម្លើយ ២៤
២.២.៥.២. កំណត់ហេតុ ២៤
២.២.៦. បទបញ្ញាឱ្យចូលខ្លួនក្នុងករណីការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង ២៥
២.២.៦.១. ការកោះហៅ ២៥
២.២.៦.២. កំណត់ហេតុ ២៥
២.២.៧. ការត្រួតពិនិត្យខាងផ្នែកបច្ចេកទេស ឬ វិទ្យាសាស្ត្រ ២៥
២.៣. ការឃាត់ខ្លួន ២៦
២.៣.១. លក្ខខណ្ឌនៃការឃាត់ខ្លួន ២៦
២.៣.២. រយៈនៃការឃាត់ខ្លួន ២៦
២.៣.៣. ការឃាត់ខ្លួនចំពោះអនីតិជន ២៦
២.៣.៤. កំណត់ហេតុស្តីពីការឃាត់ខ្លួន ២៧
២.៣.៥. បញ្ជីនៃការឃាត់ខ្លួន ២៨
២.៣.៦. កំណត់ហេតុសរុបនៃការឃាត់ខ្លួន ២៨
២.៤. ការបញ្ជូនខ្លួន ២៩
២.៤.១. ការបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន ២៩
២.៤.២. រយៈពេលនៃការបញ្ជូនខ្លួន ២៩
២.៥. វិធានការទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង ៣០
២.៥.១. ការហាមឃាត់មិនឱ្យស្តាប់ដោយឯកឯង ជាអាទិ៍ ៣០
២.៥.២. ថិរវេលានៃការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង ៣០

២.៥.៣. ការបញ្ជូនកំណត់ហេតុទៅព្រះរាជអាជ្ញា ៣០
២.៥.៤. និទ្ទេសដែលត្រូវចុះនៅក្នុងកំណត់ហេតុ ៣០
២.៥.៥. មោឃភាពនៃការមិនគោរពវិធានបញ្ញត្តិ ៣១

ជំពូកទី៣

ការស៊ើបអង្កេតបឋមរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

៣.១. ការបើកការស៊ើបអង្កេតបឋម ៣២
៣.២. វិធានដែលអនុវត្តចំពោះការស៊ើបអង្កេតបឋម ៣២
៣.២.១. កំណត់ហេតុលើការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យ ៣៣
៣.២.២. ការត្រួតពិនិត្យខាងផ្នែកបច្ចេកទេស ឬ វិទ្យាសាស្ត្រ ៣៣
៣.២.៣. ការហាមឃាត់មិនឱ្យស្លាប់ដោយឯកឯង ជាអាទិ៍ ៣៣
៣.២.៤. ការបញ្ជូនកំណត់ហេតុទៅព្រះរាជអាជ្ញា ៣៣
៣.២.៥. និទ្ទេសដែលត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុ ៣៣
៣.៣. ការឆែកឆេរ ៣៤
៣.៣.១. លក្ខខណ្ឌក្នុងការឆែកឆេរ ៣៤
៣.៣.២. ពេលវេលានៃការឆែកឆេរ ៣៤
៣.៤. ការបិទស្លាកបោះត្រាលើវត្ថុតាង ៣៤
៣.៤.១. ការចាប់យកវត្ថុតាង ៣៥
៣.៤.២. កំណត់ហេតុស្តីពីការចាប់យកវត្ថុតាង ៣៥
៣.៥. ការបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួន ៣៥
៣.៦. កំណត់ហេតុស្រង់ចម្លើយ ៣៥
៣.៧. ការឃាត់ខ្លួនជនសង្ស័យ ៣៦
៣.៧.១. ការឃាត់ខ្លួន ៣៦

៣.៧.១.១. លក្ខខណ្ឌនៃការឃាត់ខ្លួន ៣៦

៣.៧.១.២. រយៈពេលនៃការឃាត់ខ្លួន ៣៦

៣.៧.១.៣. ការឃាត់ខ្លួនចំពោះអនីតិជន ៣៧

៣.៧.១.៤. បញ្ជីនៃការឃាត់ខ្លួន ៣៧

៣.៧.១.៥. កំណត់ហេតុសរុបនៃការឃាត់ខ្លួន ៣៨

៣.៧.២. ការបញ្ជូនខ្លួន ៣៩

៣.៧.២.១. ការបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន ៣៩

៣.៧.២.២. រយៈពេលនៃការបញ្ជូនខ្លួន ៣៩

៣.៨. មោឃភាពនៃការមិនគោរពវិធានបញ្ញត្តិ ៣៩

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ៤១

អនុសាសន៍ ៤២

ឯកសារយោង

ឧបសម្ព័ន្ធ

សេចក្តីផ្តើម

១. លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

បន្ទាប់ពីភ្លើងសង្គ្រាមត្រូវបានបញ្ចប់សព្វគ្រប់នាឆ្នាំ ១៩៩៣ មក កម្ពុជាបានស្រុះស្រួលព្រមព្រៀងឯកភាពគ្នាធ្វើការបង្រួបបង្រួមជាតិឡើងវិញ ក្រោមកិច្ចការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានសុខសន្តិភាព ស្ថេរភាព ភាតរភាព និងការអភិវឌ្ឍន៍ស្ទើរតែគ្រប់វិស័យទាំងអស់។ ទន្ទឹមនឹងការអភិវឌ្ឍន៍នេះដែរ កម្ពុជាក៏បានជួបនឹងបញ្ហាចម្បងមួយដែលធ្វើឱ្យមានការរាំងស្ទះដល់ការអភិវឌ្ឍន៍នោះគឺ ការកើតមានឡើងនូវបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សង្គម និងជាពិសេសនោះគឺ ប៉ះពាល់ដល់បូរណភាពបុគ្គល។

ដោយមើលឃើញពីបញ្ហាទាំងអស់នេះហើយ ថ្នាក់ដឹកនាំក៏ដូចជាក្រសួង ស្ថាប័ននានាដែលពាក់ព័ន្ធ បានខិតខំយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើការដោះស្រាយ និងស្វែងរកគ្រប់មធ្យោបាយ ដើម្បីចាប់ជនល្មើសយកមកផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ដើម្បីចាប់ជនល្មើសយកមកផ្តន្ទាទោសឱ្យសមទៅនឹងព្យសនកម្មដែលជនល្មើសបានប្រព្រឹត្ត ច្បាប់បានប្រគល់សិទ្ធិពិសេសឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការស្រាវជ្រាវ ប្រមូលភស្តុតាង និងចាប់ជនល្មើស ដើម្បីប្រគល់ជូនតុលាការធ្វើការកាត់ទោសជនល្មើសនោះឱ្យសមទៅនឹងព្យសនកម្មដែលពួកគេបានប្រព្រឹត្ត និងផ្តល់យុត្តិធម៌ដល់ជនរងគ្រោះ។

២. ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

សៀវភៅសារណា ដែលមានចំណងជើងថា **នីតិវិធីស៊ើបអង្កេតរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌** គឺខ្ញុំបាទបានកំណត់នូវសំណួរស្រាវជ្រាវយ៉ាងជាក់លាក់ដូចខាងក្រោម៖

១. តើមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជានរណា? មានសមត្ថកិច្ច និងបេសកកម្មអ្វីខ្លះ?

២. តើមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មាននីតិវិធីស៊ើបអង្កេតអ្វីខ្លះ?

ចំពោះចំម្លើយសំណួរស្រាវជ្រាវទាំងនេះ នឹងមានបង្ហាញនៅក្នុងជំពូកទី១ ជំពូកទី២ និងជំពូកទី៣ នៃសារណានេះ ដោយសំណួរទី១ នឹងត្រូវបានបកស្រាយក្នុងជំពូកទី១ រីឯសំណួរទី២ នឹងត្រូវបានបកស្រាយក្នុងជំពូកទី២ និងជំពូកទី៣ នៃសៀវភៅសារណានេះ។

៣. គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងចំណោទបញ្ហា នៃការស្រាវជ្រាវខាងលើនេះ ខ្ញុំបាទបានស្រាវជ្រាវយកមកសរសេរចងក្រងឡើង ដោយមានគោលបំណងផ្តោតសំខាន់ទៅលើ៖

- ការស្វែងយល់អំពីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
- ការស្វែងយល់អំពីបេសកកម្មរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
- ការស្វែងយល់អំពីនីតិវិធីស៊ើបអង្កេតរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

៤. ទំហំ និងដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវ

ចំពោះកិច្ចការស្រាវជ្រាវសារណានេះ ខ្ញុំបាទ បានកំណត់ទំហំ និងដែនកំណត់ដូចតទៅ៖

ទំហំ៖ គ្របដណ្តប់ទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ដែនកំណត់៖ គឺការសរសេររៀបរាប់អំពីដំណាក់កាលនគរបាលយុត្តិធម៌។

៥. សារៈសំខាន់នៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ការស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទមួយនេះ គឺមានសារៈប្រយោជន៍ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ និងសិស្សនិស្សិតដូចជា៖

- ទទួលបានចំណេះដឹងថ្មីៗ ពាក់ព័ន្ធនឹងវិធីសាស្រ្តស្រាវជ្រាវ
- ទទួលបានប្រភពឯកសារច្រើន ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទស្រាវជ្រាវ
- យល់ដឹងកាន់តែលម្អិតទៅលើប្រធានបទ ដែលបានស្រាវជ្រាវ
- ទទួលបានបទពិសោធន៍ល្អៗ ពីអ្នកមានចំណេះដឹង និងព្រមទាំងអ្នកដែលមានបទពិសោធន៍
- ពិសេស គឺបានបន្សល់ទុកស្នាដៃសម្រាប់សិស្ស និស្សិតបានស្រាវជ្រាវបន្ថែមទៀត។

៦. វិធីសាស្រ្តនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ចំពោះវិធីសាស្រ្តនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ខ្ញុំបាទ បានខិតខំប្រើប្រាស់នូវវិធីសាស្រ្តជាច្រើនដើម្បីយកមកសរសេរសារណានេះឡើង ដែលក្នុងនោះរួមមាន៖

❖ វិធីសាស្រ្តប្រមូលទិន្នន័យ

ចំពោះវិធីសាស្រ្តប្រមូលទិន្នន័យ ខ្ញុំបាទ បានសម្រេចចិត្តរៀបរៀងសរសេរសារណានេះឡើង ដោយបានធ្វើការប្រមូលទិន្នន័យ តាមបែបគុណវិស័យ ដែលជាទិន្នន័យបានមកពីការប្រមូលឯកសារ ទ្រឹស្តី ព័ត៌មាន របាយការណ៍ដើម្បីឱ្យដំណើរនៃការស្រាវជ្រាវនេះទទួលបានជោគជ័យ។

ចំពោះប្រភព និងប្រភេទនៃវិធីប្រមូលទិន្នន័យ ឯកសារ និងព័ត៌មានដែលបានសរសេរតាមគុណវិស័យរួមមាន៖

- រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត
- របាយការណ៍ និងសៀវភៅសាស្ត្រាចារ្យនានា
- ការជួបសម្ភាសន៍ជាមួយសាស្ត្រចារ្យ គ្រូដឹកនាំ
- និងការប្រមូលឯកសារជាច្រើនទៀតតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយនានា។

❖ **វិធីចងក្រង បញ្ចូលទិន្នន័យ និងព័ត៌មាន**

បន្ទាប់ពីបានប្រមូលឯកសារគ្រប់គ្រាន់ហើយ ខ្ញុំបាទ បានប្រើប្រាស់វិធីចងក្រងឯកសារ ទៅតាមផ្នែកនីមួយៗ ដើម្បីកុំឱ្យមានការភ័ន្តច្រឡំគ្នា ហើយក៏បានវាយឯកសារទាំងនោះបញ្ចូលទៅក្នុងកុំព្យូទ័រ ទៅតាមប្រភេទ និងផ្នែកដែលបានត្រៀមទុក។

៧. រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ

ក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រធានបទ **នីតិវិធីស៊ើបអង្កេតរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌** គឺបានបែងចែករចនាសម្ព័ន្ធជាបីជំពូកដូចខាងក្រោម៖

ជំពូកទី១ សញ្ញាណទូទៅនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ សិក្សាស្វែងយល់អំពីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងបេសកកម្មរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

ជំពូកទី២ ការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែងរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ សិក្សាស្វែងយល់លំអិតទៅលើនីតិវិធីស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែងរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

ជពូកទី៣ ការស៊ើបអង្កេតបឋមរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ សិក្សាស្វែងយល់លំអិតទៅលើនីតិវិធីស៊ើបអង្កេតបឋមរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍៖ ការស្វែងរកចំណុចវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន ដែលកើតមានឡើង និងស្វែងរកដំណោះស្រាយមួយដ៏សមរម្យមួយដើម្បីចូលរួមកាតបន្ថយនូវចំណុចខ្វះខាតដែលកើតមានឡើង។

ជំពូកទី១

សញ្ញាណទូទៅនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

ជំពូកទី១
សញ្ញាណទូទៅនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

១.១. និយមន័យ

នគរបាលយុត្តិធម៌ គឺជាជំនួយរស់តុលាការ មានន័យថា នគរបាលយុត្តិធម៌ជាជំនួយការរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រមស៊ើបសួរក្នុងការត្រួតពិនិត្យបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម និងបទលហុ ព្រមទាំងកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងចាប់ជនល្មើស ព្រមទាំងប្រមូលភស្តុតាង។[1]

១.២. សមាសភាពនរគបាលយុត្តិធម៌

សមាសភាពនគរបាលយុត្តិធម៌រួមមាន៖

- មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
- ភ្នាក់ងារមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
- មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត ដែលច្បាប់ដោយឡែកប្រគល់អំណាចឱ្យធ្វើការពិនិត្យបទល្មើសខ្លះៗក្នុងវង្វង់សមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។[2]

១.២.១. មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

១.២.១.១. ការទទួលបានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

ក. អ្នកដែលមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

អ្នកដែលអាចក្លាយខ្លួនទៅជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា៦០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ចំពោះអ្នកដែលមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌រួមមាន៖

១. មន្ត្រីនគរបាលជាតិ មានឋានន្តរសក្តិចាប់ពីអនុសេនីយ៍ត្រីឡើងទៅ ដែលបានបម្រើការងារយ៉ាងតិចបំផុត ២ (ពីរ) ឆ្នាំ ក្នុងនគរបាលជាតិរួចហើយ ហើយបន្ទាប់ពីបានទទួល សញ្ញាប័ត្រ ជាន់ខ្ពស់ ខាងនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

២. នាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលបានបម្រើការងារយ៉ាងតិចបំផុត ២ (ពីរ) ឆ្នាំ ក្នុងកងរាជអាវុធហត្ថរួចហើយ ហើយបន្ទាប់ពីបានទទួលសញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់ខាងនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

៣. អ្នកមានឋានន្តរសក្តិ និងមុខងារដូចខាងក្រោម៖

[1] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៥៦

[2] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៥៧

ក. អភិបាល និងអភិបាលរង ខេត្ត ក្រុង, អភិបាល និងអភិបាលរង ស្រុក ខណ្ឌ និងមេឃុំ ចៅសង្កាត់ ។

ខ. ប្រធាន និងអនុប្រធាននាយកដ្ឋានកណ្តាលនគរបាលយុត្តិធម៌ ប្រធាន និងអនុ ប្រធាន នាយកដ្ឋានកណ្តាលសន្តិសុខ និងប្រធាន អនុប្រធាននាយកដ្ឋានកណ្តាលសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈនៃអគ្គស្នងការដ្ឋាននគរបាលជាតិ ។

គ. ប្រធាន និងអនុប្រធាននាយកដ្ឋាន ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យ ប្រធាន និងប្រធានផ្នែកដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ និងស្ថិតក្រោមឱវាទរបស់នាយកដ្ឋាន កណ្តាល នគរបាលយុត្តិធម៌ នាយកដ្ឋានកណ្តាលសន្តិសុខ និងនាយកដ្ឋានកណ្តាលសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។

ឃ. ប្រធាន និងអនុប្រធាននាយកដ្ឋាន ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យ ប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែកនៃ នាយកដ្ឋាននគរបាលព្រំដែន "ចំពោះបទល្មើសឆ្លងដែន", មន្ទីរប្រឆាំងគ្រឿងញៀន, នាយកដ្ឋាននគរបាលចរាចរណ៍, ស្នងការពិសេសការពារបេតិកភ័ណ្ឌ។

ង. ស្នងការ ស្នងការរងនគរបាលខេត្ត ក្រុង។

ច. ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យ, ប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែកដែលទទួលបន្ទុកការងារព្រហ្មទណ្ឌចំណុះស្នងការនគរបាលខេត្ត ក្រុងដូចជា៖ ការិយាល័យនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌកំរិតធ្ងន់ និងការិយាល័យព្រហ្មទណ្ឌកំរិតស្រាល, ការិយាល័យប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស និងការពារអនីតិជន, ការិយាល័យនគរបាលសេដ្ឋកិច្ច, ការិយាល័យបច្ចេកទេសវិទ្យាសាស្ត្រព្រហ្មទណ្ឌ, ការិយាល័យប្រឆាំងគ្រឿងញៀន, ការិយាល័យប្រឆាំងភេរវកម្ម និងការិយាល័យជនបរទេស។

ឆ. អធិការ និងអធិការរង ប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌនៃអធិការដ្ឋាននគរបាលស្រុក ខណ្ឌ។

ជ. ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យនគរបាលចរាចរប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែកនគរបាលចរាចរ "ចំពោះបទល្មើសចរាចរ"។ ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យគ្រប់គ្រងអាវុធជាតិផ្ទុះ និងប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែកនៃការិយាល័យគ្រប់គ្រងអាវុធជាតិផ្ទុះ "ចំពោះបទល្មើសអាវុធជាតិផ្ទុះ"។ ប្រធាន និងអនុប្រធានអង្គភាព ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យនគរបាលទេសចរណ៍ ប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែកនៃការិយាល័យនគរបាលទេសចរណ៍។

ឈ. ប្រធាន និងអនុប្រធានប៉ុស្តិ៍នគរបាលឃុំសង្កាត់ "ចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ"។

ញ. មេបញ្ជាការ និងមេបញ្ជាការរងនៃកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ។

ដ. មេបញ្ជាការ និងមេបញ្ជាការរងកងរាជអាវុធហត្ថប្រចាំខេត្ត ក្រុង ដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ។

ឋ. មេបញ្ជាការ និងមេបញ្ជាការរងកងរាជអាវុធហត្ថប្រចាំស្រុក ខណ្ឌ ដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ។

ឌ. ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យ ប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែកនៃកងរាជអាវុធហត្ថទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ។

ឍ. ប្រធាន និងអនុប្រធានអង្គភាពផ្សេងទៀត ដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលត្រូវបានបង្កើតតក្នុងករណីចាំបាច់។[3]

ខ.លក្ខខណ្ឌដើម្បីក្លាយខ្លួនជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

បើយោងទៅតាមមាត្រា ៦០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ លក្ខខណ្ឌដើម្បីក្លាយខ្លួនទៅជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌តាមរយៈ ៣ របៀបដូចខាងក្រោម៖

- **តាមរយៈការប្រលង**

ដើម្បីក្លាយខ្លួនទៅជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បាន ចាំបាច់ត្រូវឆ្លងកាត់ការប្រលងប្រជែង ហើយអ្នកដែលអាចប្រលងប្រជែងបានត្រូវតែជា **មន្ត្រីនគរបាលជាតិ** និង**នាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថ** ចាប់ពីអនុសេនីយ៍ត្រីឡើងទៅ ដែលបានបម្រើការងារយ៉ាងតិចបំផុត ២ ឆ្នាំ។[4]

សញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់នៃនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវផ្តល់ជូនបន្ទាប់ពីឆ្លងកាត់ការប្រលងបែបវិជ្ជាជីវៈ ដែលរួមមានវិញ្ញាសាជាមូលដ្ឋានដូចខាងក្រោម៖

- វិញ្ញសាស្តីពីនីតិព្រហ្មទណ្ឌ
- វិញ្ញាសាស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- វិញ្ញាសាស្តីពីករណីយកិច្ចសាស្ត្រ ដូចដែលមានចែងក្នុងក្រមសីលធម៌ ដែលតាក់តែងឡើងដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ។

សញ្ញាបត្រនេះត្រូវចុះហត្ថលេខារួមដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និងរដ្ឋមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធ និងមានបោះត្រាផង។[5]

គណៈមេប្រយោគនៃការប្រលង ស្ថិតក្រោមអធិបតីភាពរបស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការកំពូល ឬចៅក្រមអយ្យការអមតុលាការកំពូលដែលទទួលមុខងារនេះ។

១. ទាក់ទងនឹងមន្ត្រីនគរបាលជាតិ គណៈមេប្រយោគមានសមាសភាពដូចតទៅ៖

[3] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៦០

[4] កើត រិទ្ធ, នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០១៦

[5] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៦១

- ចៅក្រមស៊ើបសួរម្នាក់ ដែលតែងតាំងដោយប្រធានតុលាការកំពូល
- ចៅក្រមអយ្យការម្នាក់ ដែលតែងតាំងដោយអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការកំពូល
- តំណាង ២ រូប របស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ។

២. ទាក់ទងនឹងយោធិនកងរាជអាវុធហត្ថ គណៈមេប្រយោគមានសមសភាពដូចតទៅ៖

- ចៅក្រមស៊ើបសួរម្នាក់ ដែលតែងតាំងដោយប្រធានតុលាការកំពូល
- ចៅក្រមអយ្យការម្នាក់ ដែលតែងតាំងដោយអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការកំពូល
- តំណាង ២ រូប មកពីក្រសួងការពារជាតិ។

បែបបទនៃការចេញសញ្ញាបត្រ ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមមួយរវាងរដ្ឋមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធ។[6]

❖ **តាមរយៈឋានន្តរសក្តិ និងមុខងារ**

ដោយយោងទៅតាមមត្រា ៦០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដដែលបានចែងអំពីអ្នកមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មួយចំនួនដូចជា អភិបាល អភិបាលរង ខេត្ត ក្រុង មេឃុំ ចៅសង្កាត់... ដែលពួកគាត់ទាំងអស់នេះសុទ្ធតែជាអ្នកដែលមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។ ប៉ុន្តែពួកគាត់ក៏ត្រូវការតែងតាំងជាក់លាក់ និងស្បថនៅមុខសាលាឧទ្ធរណ៍ផងដែរ។[7]

❖ **តាមរយៈការទទួលស្គាល់ដោយស្វ័យប្រវត្តិ**

ក្រៅពីការទទួលបានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌តាមរយៈការប្រលង និងការទទួលបានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌តាមរយៈឋានន្តរសក្តិ និងមុខងារ មានលក្ខខណ្ឌមួយទៀតគឺ ការផ្តល់គុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ចំពោះនាយនគរបាលជាតិ និងនាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថ។

នាយនគរបាលជាតិដែលមានវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សាស៊ីពីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មុនពេលក្រមនេះចូលជាធរមាន ត្រូវទទួលបានដោយស្វ័យប្រវត្តិនូវសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ខាងនគរបាលយុត្តិធម៌ ហើយត្រូវតែងតាំងជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដោយប្រកាសរួមរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ និងក្រសួងយុត្តិធម៌។

នាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថដែលមានវិញ្ញាបនបត្រនៃមន្ត្រីប៉ូលីសតុលាការមុនក្រមនេះចូលជាធរមាន ត្រូវទទួលបានដោយស្វ័យប្រវត្តិនូវសញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ខាងនគរបាលយុត្តិធម៌ ហើយត្រូវតែងតាំងជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដោយប្រកាសរបស់ក្រសួងការពារជាតិ និងក្រសួងយុត្តិធម៌។

[6] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៦២

[7] កើត រិទ្ធ, នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០១៦

បន្ទាប់ពីក្រមនេះចូលជាធរមាន ដើម្បីទទួលបានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌដែលមានចែកនៅក្នុងមាត្រា ៦០ (មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។[8]

ក្រៅពីលក្ខខណ្ឌខាងលើនេះ ក៏មានច្បាប់មួយចំនួនទៀតដែលបានផ្តល់នីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដល់មន្ត្រីមួយចំនួនដូចជា៖

មន្ត្រីអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ប្រធាន និងអនុប្រធានអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដោយពេញច្បាប់ ដើម្បីបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន។[9]

មន្ត្រីព្រៃឈើ មន្ត្រីព្រៃឈើមួយចំនួនអាចក្លាយជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បាន តាមរយៈច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ ២០០២ បន្ទាប់ពីទទួលបាននីតិសម្បទាពីអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។[10]

មន្ត្រីគយ មន្ត្រីគយដែលបានសច្ចាប្រណិធាន អាចបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បាន បន្ទាប់ពីទទួលបាននីតិសម្បទាពីអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។[11]

មន្ត្រីជលផល មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលត្រូវធ្វើសច្ចប្រណិធានចំពោះមុខអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ដើម្បីទទួលបាននីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។[12]

មន្ត្រីបរិស្ថាន ការផ្តល់នីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជូនដល់មន្ត្រីបរិស្ថាន ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ។[13]

គ. សម្បថ

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលទើបទទួលបានការតែងតាំង ត្រូវធ្វើសម្បថមុនចូលបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ម្នាក់ៗត្រូវស្បថថា ខ្លួននឹងបំពេញដោយភក្តីភាពនូវមុខងាររបស់ខ្លួន។ សម្បថត្រូវធ្វើនៅមុខសាលាឧទ្ធរណ៍។ សម្បថមិនចាំបាច់ធ្វើជាថ្មីម្តងទៀតឡើយ នៅពេលដែលទទួលបាននីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅពេលក្រោយទៀត។[14]

[8] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៦០៧

[9] ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ២០១០, មាត្រា ២៣

[10] ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ ២០០២

[11] ច្បាប់ស្តីពីគយ ២០០៧

[12] ច្បាប់ស្តីពីជលផល ២០០៦

[13] ក្រមបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ២០២៣

[14] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៦៣

កំណត់សម្គាល់៖ អ្នកស្បថទាំងអស់ ត្រូវចុះហត្ថលេខាលើកំណត់ហេតុ និងថតចម្លងកំណត់ហេតុជូនសាមីខ្លួនម្នាក់ៗ។[15]

១.២.១.២. សមត្ថកិច្ចដែនដី និងការកំណត់សមត្ថកិច្ច

ក. សមត្ថកិច្ចដែនដី

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ម្នាក់ៗ មានសមត្ថកិច្ចនៅក្នុងព្រំប្រទល់ដែនដីនៃអង្គភាពរបស់ខ្លួនត្រូវបានចាត់តាំងឱ្យទៅបម្រើការងារ។ នៅភ្នំពេញ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសមត្ថកិច្ចនៅនៅវិសាលភាពនៃក្រុងទាំងមូល ទោះបីជាអង្គភាពដែលខ្លួនផ្លាស់ទៅកាន់នោះ នៅកន្លែងណាក៏ដោយ។ សេចក្តីសម្រេចតែងតាំងមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវតែបញ្ជាក់មណ្ឌលរដ្ឋបាល ដែលមន្ត្រីនោះត្រូវចាត់តាំងឱ្យទៅបម្រើការ។ សេចក្តីសម្រេចនេះ ត្រូវផ្តល់ដំណឹងដល់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។[16]

ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងតាមអត្ថន័យនៃមាត្រា ៨៦ (និយមន័យបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង) និង មាត្រា ៨៧ (ការចាប់ខ្លួនក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ហើយប្រសិនបើមានការបន្ទាន់ព្រះរាជអាជ្ញា អនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើប្រតិបត្តិការលើវិសាលភាពលើដែនដីជាតិទាំងមូល។ ការអនុញ្ញាតអាចធ្វើដោយផ្ទាល់មាត់បាន ប៉ុន្តែត្រូវចុះនិទ្ទេសនៅក្នុងលិខិតស៊ើបអង្កេត។

ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការស៊ើបសួរ កាលណាចៅក្រមស៊ើបសួរចេញដីការចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសក្នុងករណីបន្ទាន់ ចៅក្រមនេះអាចអនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើប្រតិបត្តិការនៅលើវិសាលភាពដែនដីជាតិទាំងមូល។

កាលណាធ្វើប្រតិបត្តិការនៅក្រៅមណ្ឌលរបស់ខ្លួននោះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវសុំជំនួយពីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលមានសមត្ថកិច្ចខាងដែនដី។

ចៅក្រមដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការពន្លាតសមត្ថកិច្ច ត្រូវជូនព័តមានតាមគ្រប់មធ្យោបាយដល់ព្រះរាជអាជ្ញាដែលមានសមត្ថកិច្ចខាងដែនដី។[17]

ខ. ការកំណត់សមត្ថកិច្ច

ក្នុងវិស័យនគរបាលយុត្តិធម៌ នគរបាលជាតិ និងកងរាជអាវុធហត្ថ ត្រូវមានសមត្ថកិច្ចធ្វើការត្រួតពិនិត្យបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម និងបទលហុ កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងចាប់ជនល្មើស ព្រមទាំងប្រមូលភស្តុតាង ដូចដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៥៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

[15] ក្រសួងយុត្តិធម៌, ប្រកាស៣៥ កយ ប្រក ០៧

[16] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៦៧

[17] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៦៨

លើពីនេះទៅទៀត ចំពោះបទល្មើសឃោជា មានតែកងរាជអាវុធហត្ថទេ ដែលមានគុណសម្បត្តិជានគរបាលយុត្តិធម៌។[18]

១.២.១.៣. កំហុសខាងវិន័យក្នុងពេលអនុវត្តមុខងារ

រាល់កំហុសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ក្នុងពេលអនុវត្តមុខងាររបស់ខ្លួន ត្រូវតែរាយការណ៍ដោយព្រះរាជអាជ្ញា ឬ ដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ ដល់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។ យោងតាមករណីមួយៗ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ប្រកាសកាសជូនដំណឹងដល់មន្ត្រីនក្រសួងមហាផ្ទៃ ឬ មន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ ដើម្បីផ្ដើមដំណើរការនីតិវិធីន័យ។ អគ្គព្រះរាអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ត្រូវបានផ្ដល់ដំណឹងអំពីចំណាត់ការជាបន្តនៃនីតិវិធីវិន័យនេះ។[19]

ក. ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យ

ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យទាំងឡាយរបស់មន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ឬ របស់មន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិមិនមែនជាឧបសគ្គដល់ការធ្វើបណ្ដឹងអាជ្ញាទេ ប្រសិនបើមានបទល្មើសណាមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្ត។

កាលណាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្នុងអំឡុងពេលបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនយុត្តាធិការស៊ើបសួរ ឬ ជំនុំជម្រះដែលទទួលបន្ទុករឿងនេះត្រូវផ្ទេរសំណុំរឿងតាមសេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការកំពូលទៅឱ្យយុត្តាធិការផ្សេងចាត់ការវិញបានដើម្បីជាប្រយោជន៍ល្អដល់រដ្ឋបាលតុលាការ និងត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់អង្គភាពសាមី។

ពាក្យសុំដកសិទ្ធិនេះ ត្រូវធ្វើឡើងដោយព្រះរាជអាជ្ញា។[20]

ខ. ការហាមឃាតមិនឱ្យបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

នៅពេលដែលអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍យល់ឃើញថា សភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃកំហុសដែលប្រព្រឹត្តដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ណាម្នាក់មានវិសមិតភាពជាមួយនឹងការបំពេញមុខងារ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍មានសិទ្ធិប្រកាសចេញវិធានការដូចខាងក្រោមៈ

១. ហាមឃាត់មិនឱ្យបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជាបណ្ដោះអាសន្នសម្រាប់រយៈពេល ៥ឆ្នាំយ៉ាងច្រើនបំផុត។

២. ហាមឃាត់មិនឱ្យបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជាស្ថាពរ។

---

[18] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៨១

[19] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៦៤

[20] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៦៥

មុននឹងចេញសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍កោះហៅមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងកត់ត្រាទុកនូវសេចក្តីសង្កេតរបស់មន្ត្រីនោះ។ សាមីជនអាចរកជំនួយពីមេធាវី ឬទីប្រឹក្សាម្នាក់តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន។

សេចក្តីសម្រេចពីការហាមឃាត់ត្រូវតែបញ្ជាក់សំអាងហេតុ។ សេចក្តីសម្រេចនេះត្រូវផ្តល់ជូនដំណឹងដល់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ឬ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ ទៅតាមករណីនីមួយៗ។

សេចក្តីសម្រេចនេះជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងតវ៉ាទៅរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ដែលអាចប្រកាសបដិសេធចោលការសម្រេចហាមឃាត់ ឬ បន្ថយរយៈពេលនៃការហាមឃាត់របស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា។ ក្រសួងសាមីនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលត្រូវបានអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាសម្រេចហាមឃាត់នោះអាចបញ្ជូនយោបល់របស់ខ្លួនទៅមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលត្រូវបានអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាសម្រេចហាមឃាត់ការដាក់ពាក្យប្តឹងតវ៉ាដោយមានសំអាងហេតុ ក្នុងអំឡុងពេល ១៥ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលដំណឹងអំពីសេចក្តីសម្រេចហាមឃាត់នោះ។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ត្រូវសម្រេចសេចក្តីលើបណ្តឹងតវ៉ាខាងលើក្នុងអំឡុងពេលយ៉ាងយូរបំផុត ១ខែ គិតពីថ្ងៃទទួលពាក្យប្តឹង។ សេចក្តីសម្រេចនេះ មិនអាចប្តឹងតវ៉ាបានឡើយ។

ក្នុងអំឡុងពេលដែលអាចធ្វើបណ្តឹងតវ៉ា និងអំឡុងពេលនៃការសម្រេចសេចក្តីបណ្តឹងតវ៉ាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលត្រូវបានអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាសម្រេចហាមឃាត់នោះ មិនអាចបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ឡើយ។ មន្ត្រីនេះអាចបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌វិញបាន ប្រសិនបើរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌សម្រេចបដិសេធចោលការសម្រេចហាមឃាត់ ឬ បន្ថយរយៈពេលនៃការហាមឃាត់។

កិច្ចទាំងឡាយដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បានបំពេញ ដោយបំពានសេចក្តីសម្រេចពីការហាមឃាត់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍នេះត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ។[21]

១.២.១.៤. បេសកកម្មរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

បេសកកម្មរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បែងចែកជា ៤ សំខាន់ៗ៖

- ការត្រួតពិនិត្របទល្មើស
- ការទទួលពាក្យប្តឹង
- ការស៊ើបអង្កេត

[21] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៦៦

- និងការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេច។

ក. ការត្រួតពិនិត្របទល្មើស

ការពិនិត្យបទល្មើស មានន័យថានៅពេលដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ឃើញមានបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយកើតឡើង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិធ្វើរឿងនេះដោយខ្លួនឯង ទោះគ្មានអ្នកប្តឹងក៏ដោយ លើកលែងតែបទល្មើសមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ ដូចជាបទបរិហាកេរ៍ជាសាធាណៈ បទជេរប្រមាថជាសាធារៈ បទហិង្សាក្នុងគ្រួសារ...។[22]

ខ. ការទទួលពាក្យប្តឹង

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ទទួលបណ្តឹងទាមទារ និងបណ្តឹងបរិហារ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចទទួលពាក្យបណ្តឹងតែរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ហើយមិនអាចទទួលរឿងរដ្ឋប្បវេណីឡើយ។[23]

- **ប្រភេទនៃបណ្តឹង**

នៅក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ទទួលបណ្តឹងពីរប្រភេទគឺ បណ្តឹងទាមទារ និងបណ្តឹងបរិហារ។

បណ្តឹងទាមទារ គឺជាបណ្តឹងដែលធ្វើឡើងដោយជនរងគ្រោះប្តឹងទៅសមត្ថកិច្ច (មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌) ឱ្យជួយដោះស្រាយនូវសំណងនៃការខូចខាត សំណងជំងឺចិត្ត និងផ្តន្ទាទោសតាមផ្លូវច្បាប់។[24]

បណ្តឹងបរិហារ បណ្តឹងបរិហារ គឺជាបណ្តឹងដែលធ្វើឡើងដោយតតិយជន មន្ត្រីសាធារណៈ ឬភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ប្តឹងទៅសមត្ថកិច្ចដើម្បីស្វែងរកភស្តុតាង និងឈានដល់ការរែកមុខចាប់ជនល្មើសមកផ្តន្ទាទោស។[25]

- **កំណត់ហេតុបណ្តឹង**

គ្រប់បណ្តឹងដែលទទួលដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នោះតម្រូវឱ្យមានការធ្វើកំណត់ហេតុ។ កំណត់ហេតុត្រូវស្រង់ដោយត្រឹមត្រូវនូវសេចក្តីរាយការណ៍របស់អ្នកប្តឹង។ ក្នុងករណីចាំបាច់ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចហៅរកអ្នកបកកកប្រែភាសាម្នាក់ដែលត្រូវឱ្យស្បថតាមជំនឿ ឬសាសនាខ្លួនថានឹងបកប្រែភាសាឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមសេចក្តីរាយការណ៍។ នៅក្នុងករណីណាក៏ដោយអ្នកបកប្រែមិនត្រូវបានជ្រើសរើសក្នុងចំណោមនគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថដែលជាកម្លាំងរួមប្រត្តិបត្តិការបានឡើយ។

---

[22] អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

[23] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៧១

[24] អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

[25] អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

កំណត់ហេតុស្តីពីការដាក់ពាក្យប្តឹងត្រូវមានចុះសេចក្តីដូចតទៅៈ

- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
- អង្គភាពរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
- កាលបរិច្ឆេទ។

ទំព័រនីមួយៗ ត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងដោយអ្នកប្តឹង។

ការឆូត ការថែម និងការយោងត្រូវតែមានបញ្ជាក់ដោយមានចុះហត្ថលេខារបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងអ្នកប្តឹងនៅរឹមទំព័រ។

មុននឹងចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតម្រាមដៃអ្នកប្តឹងត្រូវអានកំណត់ហេតុឡើងវិញ។ ក្នុងករណីអ្នកប្តឹងមិនចេះអក្សរមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវអានខ្លឹមសារកំណត់ហេតុដោយសំឡេងខ្លាំងៗ។[26]

❖ **បញ្ជីបណ្តឹង**

នៅគ្រប់អង្គភាពមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវមានបញ្ជីបណ្តឹងមួយសម្រាប់ចុះនិទ្ទេសដូចតទៅៈ

- អត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកប្តឹង
- កាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលពាក្យបណ្តឹង
- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលបានធ្វើកំណត់ហេតុស្តីពីការដាក់ពាក្យប្តឹង។
- ប្រភេទនៃអំពើដែលប្តឹង
- ចំណាត់ការលើបណ្តឹងដូចជាបញ្ជូនទៅព្រះរាជអាជ្ញា ឬក៏ផ្តើមធ្វើការស៊ើបអង្កេតដោយខ្លួនឯង។ បញ្ជីនេះត្រូវតែកាន់កាប់ជាអចិន្ត្រៃយ៍សម្រាប់ជូនអាជ្ញាធរតុលាការតាមតម្រូវការ។[27]

❖ **ចំណាត់ការលើពាក្យបណ្តឹង**

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលទទួលបានពាក្យបណ្តឹង ត្រូវតែចាប់ផ្តើមភ្លាមៗធ្វើការស៊ើបអង្កេត ឬក៏បញ្ជូនកំណត់ហេតុស្តីពីការដាក់ពាក្យប្តឹងនោះ ទៅព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីចាត់ការតទៅ។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មុនធ្វើការស៊ើបអង្កេតអាចសុំសេចក្តីណែនាំពីព្រះរាជអាជ្ញា។

កាលណាទទួលបានបណ្តឹងបរិហារ ដែលមានបង្ហាញមូលហេតុជាក់ច្បាស់សមហេតុផល មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវជូនដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញា និងសុំការណែនាំ។[28]

[26] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៧២

[27] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៧៣

[28] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៧៤

ក្នុងករណីណាក៏ដោយ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មិនអាចតម្កល់រឿងព្រហ្មទណ្ឌណាមួយទុកឥតចាត់ការបានទេ ទោះបីជាក្រោយពីមានការសម្រុះសម្រួលគ្នារវាងជនល្មើស និងជនរងគ្រោះក៏ដោយ ឬក៏មានការដកពាក្យប្តឹងក៏ដោយ ព្រោះជាគោលការណ៍បណ្តឹងអាជ្ញា មិនអាចរលត់ដោយសារការសម្រុះសម្រួលគ្នា ឬដកពាក្យបណ្តឹងបានឡើយ លើកលែងតែបទល្មើសមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ ដូចជា អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ឯកពន្ធភាព...។[29]

គ. ការស៊ើបអង្កេត

អំណាចរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ខុសគ្នាទៅតាមពេលដែលមន្ត្រីនោះបម្រើការក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង ឬក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការស៊ើបអង្កេតបឋម។ មានន័យថា បើការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង អំណាចរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវបានកំណត់ដោយរបបគតិយុត្តមួយផ្សេង បើស៊ើបអង្កេតបឋម អំណាចរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវបានកំណត់ដោយរបបគតិយុត្តមួយផ្សេងទៀត។[30]

ការស៊ើបអង្កេតរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ចែកចេញជា ២ គឺការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង និងការស៊ើបអង្កេតបឋម។

- **ការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង**

ការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង គឺជាការស៊ើបអង្កេតទៅលើបទល្មើសជាក់ស្តែង ដែលមានថិរវេលាមិនលើសពី ៧ថ្ងៃ គិតចាប់ពីពេលដែលបទល្មើសកើតឡើង។[31]

- **ការស៊ើបអង្កេតបឋម**

ការស៊ើបអង្កេតបឋម គឺជាការស៊ើបអង្កេតទៅលើបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម ឬបទលហុទាំងឡាយណាដែលមិនជាក់ស្តែង។ ក្នុងករណីនេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការស៊ើបអង្កេតដោយខ្លួនឯង ឬតាមការសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។[32]

ឃ. ការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេច

- **ការអនុវត្តដីកាកោះ**

[29] អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

[30] អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

[31] អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

[32] អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

ចំពោះការអនុវត្តដីកាកោះរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រម នគរបាលយុត្តិធម៌មានភារកិច្ចត្រឹមតែយកដីកានោះទៅប្រគល់ឱ្យជនដែលត្រូវកោះឱ្យចូលខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ដោយមិនមានអំណាចចាប់បង្ខំនាំខ្លួនជននោះបញ្ជូនទៅម្ចាស់ដីកាឡើយ។[33]

❖ **ការអនុវត្តដីកាបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួន**

ដីកាបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួន គឺជាដីកាដែលចេញដោយព្រះរាជអាជ្ញា ហើយការអនុវត្តដីកានេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចប្រើកម្លាំងសាធារណៈ ដើម្បីបង្ខំបុគ្គលនោះឱ្យចូលបង្ហាញខ្លួនបាន។[34]

❖ **ការអនុវត្តដីកាបង្គាប់ឱ្យចូលខ្លួន**

ដីកាបង្គាប់ឱ្យចូលខ្លួន គឺជាដីកាដែលចេញដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ បញ្ជាដល់បុគ្គល (ជនត្រូវចោទ ឬជនដែលមានតម្រុយពិរុទ្ធភាព) ឱ្យចូលទៅបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ចំពោះការអនុវត្តដីកានេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មានភារកិច្ចត្រឹមតែយកដីកានោះប្រគល់ជូន ជនត្រូវបង្គាប់ឱ្យចូលខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ដោយមិនមានអំណាចចាប់បង្ខំនាំខ្លួនជននោះបញ្ជូនទៅម្ចាស់ដីកាឡើយ។ បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធទទួលចុងដីកា ហើយត្រូវចុះហត្ថលេខាលើដើមដីកា ដែលត្រូវបង្វិលជូនចៅក្រមស៊ើបសួរវិញ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីមិនចូលតាមដីកាបង្គាប់ឱ្យចូលខ្លួននេះ នាំឱ្យចៅក្រមចេញដីកាបង្គាប់ឱ្យនាំខ្លួន។[35]

❖ **ការអនុវត្តដីកាបង្គាប់ឱ្យនាំខ្លួន**

ដីកាបង្គាប់ឱ្យនាំខ្លួន គឺជាដីកាដែលចេញដោយចៅក្រមស៊ើបសួរបញ្ជាដល់កងកម្លាំងសាធារណៈឱ្យចាប់ និងនាំបុគ្គលណាម្នាក់ទៅចំពោះមុខចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ដីកានេះអាចចេញទៅលើជនត្រូវចោទ ឬទៅលើបុគ្គលណាដែលមានតម្រុយពិរុទ្ធភាពប៉ុណ្ណោះ។ ចំពោះការអនុវត្តដីកានេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានភារកិច្ចយកដីកានេះទៅអនុវត្តដោយប្រើប្រាស់កម្លាំងសាធារណៈចាប់ និងនាំខ្លួនជនដែលពាក់ព័ន្ធ រួចបញ្ជូនទៅចំពោះមុខម្ចាស់ដីកា(ចៅក្រមស៊ើបសួរ) តាមគ្រប់មធ្យោបាយដែលអាចធ្វើទៅបាន។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មិនអាចចូលទៅក្នុងលំនៅឋានរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធមុនម៉ោង ៦ ព្រឹក និងក្រោយម៉ោង ១៨ ល្ងាចបានទេ។

ប្រសិនបើក្រោយពេលចាប់ខ្លួន បុគ្គលពាក់ព័ន្ធមិនអាចត្រូវនាំទៅបង្ហាញខ្លួនដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរបានទេដោយមូលហេតុនៃកាលៈទេសៈ បុគ្គលនេះត្រូវតែនាំខ្លួនទៅក្នុងអង្គភាពនគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថក្នុង

---

[33] អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

[34] អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

[35] អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

មណ្ឌលឃុំខ្លួន ឬទៅក្នុងពន្ធនាគារ។ បុគ្គលនេះត្រូវតែនាំខ្លួនទៅបង្ហាញខ្លួនយ៉ាងយូរបំផុតថ្ងៃបន្ទាប់ដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរ ឬដល់អ្នកជំនួស។ បើមិនដូច្នេះទេ ត្រូវដោះលែងឱ្យមានសេរីភាពវិញ។[36]

❖ **ការអនុវត្តដីកាបង្គាប់ឱ្យចាប់ខ្លួន**

ដីកាបង្គាប់ឱ្យចាប់ខ្លួន គឺជាដីកាដែលចេញដោយចៅក្រមស៊ើបសួរទៅលើជនជាប់ចោទ ឬទៅលើបុគ្គលណាដែលមានតម្រុយពិរុទ្ធភាពប៉ុណ្ណោះ ហើយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានភារកិច្ចយកដីកានេះទៅអនុវត្តដោយប្រើប្រាស់កម្លាំងសាធារណៈស្រាវជ្រាវរកចាប់ និងនាំខ្លួនបុគ្គលនោះទៅក្នុងពន្ធនាគារ ឬមណ្ឌលឃុំខ្លួន។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មិនអាចចូលទៅក្នុងលំនៅឋានរបស់បុគ្គលពាក់ព័ន្ធមុនម៉ោង៦ ព្រឹក និងក្រោយម៉ោង ១៨ ល្ងាចបានទេ ហើយត្រូវឱ្យដំណឹងដល់ចៅក្រមស៊ើបសួរអំពីការលំបាកទាំងអស់ក្នុងពេលអនុវត្តបេសកកម្មរបស់ខ្លួន។[37]

❖ **ការអនុវត្តដីកាបង្គាប់ឱ្យឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន**

ដីកាបង្គាប់ឱ្យឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន គឺជាសេចក្តីសម្រេចពិសេសរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ បង្គាប់ឱ្យយកជនល្មើសទៅឃុំខ្លួនក្នុងពន្ធនាគារ ឬមណ្ឌលឃុំខ្លួន ដែលត្រូវអនុវត្តដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដើម្បីធានាកុំឱ្យជនល្មើសរត់គេចខ្លួន រួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវនៅចំពោះមុខច្បាប់ និងមិនអាចប្រព្រឹត្តបទល្មើសផ្សេងទៀត ឬបង្កការលំបាកដល់ការស៊ើបសួរ។

ក្នុងន័យនេះមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានភារកិច្ចត្រឹមតែ នាំជនល្មើសពីតុលាការទៅប្រគល់ជូនប្រធានពន្ធនាគារ ឬមណ្ឌលឃុំខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ។[38]

❖ **ការអនុវត្តដីកាឱ្យស៊ើបសួរជំនួស**

តាមរយៈដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបជំនួស ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចប្រគល់សិទ្ធិឱ្យចៅក្រមនៃតុលាការរបស់ខ្លួន ឬតុលាការផ្សេងទៀត ឬមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ឬអង្គភាពនគរបាលយុត្តិធម៌ដើម្បីបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរជំនួស។[39] ដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសមិនអាចមានលក្ខណៈជាទូទៅទេ ត្រូវតែណែនាំឱ្យបានច្បាស់លាស់អំពីប្រភេទនៃកិច្ចដែលត្រូវធ្វើ និងកំណត់ចិរវេលាដែលត្រូវអនុវត្ត ហើយចៅក្រមស៊ើបសួរអាចដកហូតដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសបានគ្រប់ពេលវេលា។[40] នៅពេលដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អនុវត្តដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួស មន្ត្រី

---

36 អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

37 អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

38 អាន សូវីដា, ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ២០២១

39 ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១៧៣

40 ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១៧៤

នគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ ហើយត្រូវរាយការណ៍ជូនទៅចៅក្រមស៊ើបសួរនេះតែប៉ុណ្ណោះ។

ក្នុងករណីនេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បំពេញកិច្ចដែលមានចែងក្នុងដីកាឱ្យចស៊ើបសួរជំនួស នៅក្នុងសមត្ថកិច្ចដែនដីរបស់ខ្លួនលើកលែងតែមានការពន្យារសមត្ថកិច្ចដែលមានចែងក្នុង មាត្រា ៦៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដោយផ្អែកតាមស្ថានភាពចាំបាច់ និងមានការអនុញ្ញាតពីចៅក្រមស៊ើបសួរ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការកំណត់ស្តីពីការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យរបស់ខ្លួន។

កាលណាស្តាប់ចម្លើយដោយអនុវត្តតាមដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចកោះហៅ និងស្តាប់ចម្លើយសាក្សី។ មុននឹងឆ្លើយសំណួរសាក្សី ត្រូវស្បថតាមសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួនថានិយាយតែការពិត លើកលែងសាក្សីអនុញ្ញាតឱ្យរួចពីការស្បថ។

ក្នុងការស្តាប់ចម្លើយ ដោយអនុវត្តតាមដីកាឱ្យស៊ើបសួរជំនួស ដើម្បីគោរពសិទ្ធិការពារខ្លួន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មិនអាចស្តាប់ចម្លើយក្នុងឋានៈជាសាក្សីនូវបុគ្គលណាមួយដែលមានតម្រុយពិរុទ្ធភាពលើបុគ្គលនោះទេ។ កាលណាការស្តាប់ចម្លើយសាក្សីណាម្នាក់បានធ្វើឱ្យលេចតម្រុយនៃពិរុទ្ធភាពលើសាក្សីនោះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវបញ្ឈប់ការស្តាប់ចម្លើយហើយត្រូវរាយការណ៍ជូនចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចហៅរកអ្នកបកប្រែដែលបានស្បថតាមសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួនថានឹងជួយបកប្រែឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។

បុគ្គលដែលកោះហៅក្នុងឋានៈជាសាក្សីត្រូវតែចូលបង្ហាញខ្លួន ក្នុងករណីរឹងទទឹង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌រាយការណ៍ជូនចៅក្រមស៊ើបសួរ ដែលអាចចេញបញ្ជាឱ្យចូលបង្ហាញខ្លួន។ បញ្ជាឱ្យចូលបង្ហាញខ្លួន អនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រើប្រាស់កម្លាំងសាធារណៈដើម្បីបង្ខំឱ្យសាក្សីបង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខខ្លួន។[41]

បញ្ជាក់៖ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មិនអាចស្តាប់ចម្លើយជនត្រូវចោទ ឬស្តាប់ចម្លើយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានទេ។[42]

ការអនុវត្តដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួស មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រើប្រាស់អំណាចដែលប្រគល់ឱ្យតាមការកំណត់ក្នុងដីកាដោយចៅក្រមស៊ើបសួរនៅអំណាចដោយចៅក្រមស៊ើបសួរមានដូចជា ការស្តាប់ ការថតការសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទ ការចាប់ និងការថតគ្រប់ការឆ្លើយឆ្លងតាមមធ្យោបាយទូរគមនាគមន៍ជាអាទិ៍ សារតាមទូរស័ព្ទ ឬតាមអ៊ីនធឺណិត។[43]

---

[41] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១៧៩

[42] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១៨០

[43] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១៨៣

ការឃាត់ខ្លួន ការឆែកឆេរ ការចាប់យកវត្ថុតាង និងការបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលដែលបានឃាត់ខ្លួនក្នុងពេលអនុវត្តដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសអំណាចដែលប្រកបដោយព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវប្រើប្រាស់ដោយចៅក្រមស៊ើបសួរវិញ។

១.២.២. ភ្នាក់ងារមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

១.២.២.១. ការទទួលបានគុណសម្បត្តិជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

អ្នកដែលមានគុណសម្បត្តិជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌៖

- នាយកនគរបាល និងនាយនគរបាលរងដែលមិនមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
- ភ្នាក់ងារនគរបាលជាតិផ្សេងទៀត
- នាយកទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលមិនមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
- យោធិនផ្សេងទៀតនៃករាជអាវុធហត្ថ។[44]

១.២.២.២. សម្បថរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

សម្បថរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្បថថា បំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនឯងដោយស្មោះត្រង់។ សម្បថ នេះត្រូវធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខសាលាដំបូង។ សម្បថ មិនចាំបាច់ធ្វើជាថ្មីម្តងទៀតឡើយ នៅពេលដែលទទួលបាន នូវគុណសម្បត្តិជាភ្នាក់ងារមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ នាពេលក្រោយទៀត។ រូបមន្តនៃសម្បថត្រូវកំណត់ដោយ ប្រកាសរបស់ក្រសួងមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។[45]

១.២.២.៣. បេសកកម្មរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌មានបេសកកម្ម ដូចតទៅ៖

- ពិនិត្យបទល្មើសជាអាទិ៍ បទលហុ
- ជួយដល់មន្ត្រី នគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់គេ។

ចំពោះការពិនិត្យបទល្មើសភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើរបាយការណ៍។ ហើយរបាយការណ៍នេះមានតម្លៃត្រឹមតែជាព័ត៌មានធម្មតា។

---

[44] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៧៦

[45] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៧៧

ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ពុំអាចបំពេញកិច្ចទាំងឡាយដែលត្រូវរក្សាទុកជូនតែមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។ កិច្ចទាំងឡាយណាដែលត្រូវបានបំពេញដោយបំពានលើផ្លូវការហាមឃាត់នេះត្រូវទុកជាមោឃៈ។[46]

១.២.២.៤. កំហុសដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តក្នុងពេលបំពេញមុខងារ

រាល់កំហុសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តដោយភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ នៅក្នុងពេលបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន ត្រូវតែឱ្យដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ ជូនចំពោះអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។ យោងតាមករណីនីមួយៗ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាប្រកាសប្រាប់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ ដើម្បីចាប់ផ្តើមនីតិវិធីខាងវិន័យ។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបានផ្តល់ដំណឹងអំពីចំណាត់ការបន្តនៃនីតិវិធីវិន័យ។[47]

១.២.២.៥. សមត្ថកិច្ចរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

ក្នុងវិស័យនគរបាលយុត្តិធម៌ នគរបាលជាតិ និងកងរាជអាវុធហត្ថត្រូវមានសមត្ថកិច្ចដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៥៦ (បេសកកម្មរបស់នគរបាលយុត្តិធម៌) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដែរ។ លើសពីនេះទៅទៀតចំពោះបទល្មើសយោធាមានតែកងរាជអាវុធហត្ថទេដែលមានគុណសម្បត្តិជានគរបាលយុត្តិធម៌។ កិច្ចប្រតិបត្តិការ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងនាយនគរបាលជាតិ និងនាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថ ក្នុងពេលបំពេញមុខងារជានគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។ អង្គភាពនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលមានសមត្ថកិច្ចថ្នាក់ជាតិអាចត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយព្រះរាជក្រឹត្យ។[48]

១.២.៣. មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត ដែលច្បាប់ដោយឡែកប្រគល់អំណាចឱ្យធ្វើការពិនិត្យបទល្មើសខ្លះៗក្នុងរង្វង់សមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន

មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀតដែលច្បាប់ដោយឡែកប្រគល់អំណាចឱ្យពិនិត្យបទល្មើសត្រូវដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងពេលបំពេញមុខងារនេះ។

បែបបទ និងនីតិវិធីនៃការផ្តល់នីតិសម្បទាត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរវាងក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងពាក់ព័ន្ធ។

មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀតត្រូវស្បថថាបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនដោយស្មោះត្រង់។ សម្បថត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខសាលាដំបូង។ រូបមន្តនៃពាក្យសម្បថត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសក្រសួងយុត្តិធម៌។

[46] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៧៨

[47] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៧៩

[48] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៨១

ចំពោះការពិនិត្យបទល្មើស មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារទាំងនេះធ្វើរបាយការណ៍។ របាយការណ៍នេះមានតម្លៃត្រឹមតែព័ត៌មានធម្មតាប៉ុណ្ណោះ។

រាល់កំហុសទាំងឡាយដែលប្រព្រឹត្តដោយមន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀតនៅក្នុងពេលបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន ត្រូវតែឱ្យដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬដោយចៅក្រមស៊ើបសួរជូនចំពោះអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាប្រកាសប្រាប់រដ្ឋមន្ត្រី ដែលមន្ត្រី ឬភ្នាក់ងារនោះនៅក្រោមឱវាទដើម្បីចាប់ផ្តើមនីតិវិធីខាងវិន័យ។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវផ្តល់ដំណឹងអំពីចំណាត់ការបន្តនៃនីតិវិធីវិន័យ។ ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យមិនមែនជាឧបសគ្គដល់ការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញាទេប្រសិនបើបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្ត។[49]

[49] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៨២

ជំពូកទី២
ការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្ដែងរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

ជំពូកទី២
ការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្ដែងរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

២.១. បទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្ដែង

២.១.១. និយមន័យ

បទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិបជាក់ស្ដែងគឺៈ

- បទល្មើសដែលកំពុងប្រព្រឹត្ត
- បទល្មើសដែលទើបប្រព្រឹត្តរួចភ្លាមៗ។

ត្រូវចាត់ទុកថាជាបទល្មើសទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្ដែង កាលណានៅពេលក្រោយពេលមានបទល្មើសរួចបន្តិចមកៈ

- ជនដែលគេសង្ស័យ ត្រូវបានសាធារណៈជនស្រែកដេញប្រដាប់ចាប់ប្រភឹង
- បុគ្គលដែលត្រូវបានគេរកឃើញថាមានវត្ថុ ឬមានស្លាកស្នាម ឬតម្រុយច្បាស់លាស់ ហើយស៊ីសង្វាក់ផ្សេងទៀត ដែលនាំឱ្យគេសន្និដ្ឋានបានថា បុគ្គលនោះ បានប្រព្រឹត្ត ឬបានចូលរួមប្រព្រឹត្តបទល្មើស។[50]

២.១.២. ការចាប់ខ្លួនក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមជាក់ស្ដែង

ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្ដែង គ្រប់បុគ្គលទាំងអស់អាចចាប់ខ្លួនជនល្មើស ហើយនាំខ្លួនជននោះទៅប្រគល់ជូនមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលនៅជិតបំផុត។[51]

២.១.៣.ការចាត់ទុកដូចជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមជាក់ស្ដែង

ត្រូវបានចាត់ទុកដូចជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្ដែងផងដែរ បើទោះបីជាស្ថិតនៅក្រៅពីករណីដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៨៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌក៏ដោយ គ្រប់បទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមទាំងឡាយណាដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងទីកន្លែងដែលអ្នកកាន់កាប់ទីនោះ សុំឱ្យព្រះរាជអាជ្ញា ឬមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ចូលមកពិនិត្យ ឬភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ក្នុងករណីគ្មានមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅទីកន្លែងនោះ។ ក្នុងករណីចុងក្រោយនេះ ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ជូនដល់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។[52]

[50] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៨៦

[51] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៨៧

[52] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៨៨

២.២. វិធានការស្រាវជ្រាវ

២.២.១. វិធានការដំបូងក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬ បទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង

ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវរាយការណ៍ភ្លាមជូនព្រះរាជអាជ្ញា។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ចុះទៅកាន់កន្លែងកើតហេតុ ដើម្បីធ្វើការត្រួតពិនិត្យបទល្មើស។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធានារ៉ាប់រងរក្សាទុកនូវតម្រុយនៃភស្តុតាងទាំងឡាយណាដែលអាចបាត់បង់។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ហាមឃាត់បុគ្គលគ្រប់រូបកុំឱ្យទៅណាឆ្ងាយពីកន្លែងបទល្មើស រហូតដល់ពេលបញ្ចប់កិច្ចប្រតិបត្តិការណ៍របស់ខ្លួន។

ប្រសិនបើយល់ឃើញថា មានប្រយោជន៍ ព្រះរាជអាជ្ញាចុះទៅកាន់កន្លែងកើតហេតុ និងដឹកនាំការស៊ើបអង្កេត។

ប្រសិនបើមានការបន្ទាន់ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចអនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ណាម្នាក់ធ្វើប្រតិបត្តិការលើវិសាលភាពទាំងមូលនៃដែនដីជាតិ ដោយគោរពតាមលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៦៨ (ការពន្លាតសមត្ថកិច្ចដែនដី) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។[53]

២.២.២. កំណត់ហេតុលើការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យ

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុស្តីពីការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យរបស់ខ្លួន។[54]

២.២.៣. ការឆែកឆេរ

២.២.៣.១. សុំការអនុញ្ញាតពីព្រះរាជអាជ្ញា

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចធ្វើការឆែកឆេរបាន។ ក្នុងករណីនេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវទទួលជាបឋមនូវការអនុញ្ញាតពីព្រះរាជអាជ្ញា ទោះបីជាការអនុញ្ញាតនោះដោយផ្ទាល់មាត់ក៏ដោយ។[55] ដូចនេះ មុននឹងធ្វើការឆែកឆេរ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតពីព្រះរាជអាជ្ញាជាមុនសិន។ ការអនុញ្ញាតនេះ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់មាត់បាន។

២.២.៣.២. លក្ខខណ្ឌក្នុងការឆែកឆេរ

ដើម្បីធ្វើការឆែកឆេរបាន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវគោរពលក្ខខណ្ឌដូចមានចែកក្នុងមាត្រា ៩១ (ការឆែកឆេរ) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

---

[53] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៨៩

[54] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩០

[55] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩១-១

លក្ខខណ្ឌរួមមាន៖

- សុំការអនុញ្ញាតពីព្រះរាជអាជ្ញា
- ត្រូវឆែកឆេរនៅចំពោះមុខអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ឬនៅចំពោះសាក្សី ២នាក់ ដែលចាត់តាំងដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ។
- ឆែកឆេរតាមពេលវេលាដែលបានកំណត់។

❖ **កំណត់សម្គាល់៖** សាក្សីមិនអាចជានគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថដែលជាកម្លាំងរួមប្រតិបត្តិការក្នុងការឆែកឆេរបានឡើយ។

២.២.៣.៣. ពេលវេលានៃការឆែកឆេរ

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មិនអាចផ្តើមធ្វើការឆែកឆេរមុនម៉ោង ៦ ព្រឹក និងក្រោយម៉ោង ១៨ ល្ងាចឡើយ លើកលែងតែ៖

- ក្នុងករណីដែលចែងដោយមាត្រា ៨៦ (និយមន័យបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- ក្នុងករណីដែលចែងដោយមាត្រា ៨៨ (ការចាត់ទុកដូចជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- ក្នុងករណីមានសំរែកស្រែកឱ្យគេជួយពីក្នុងទីកន្លែង
- ក្នុងករណីឆែកឆេរនៅទីកន្លែងដែលផលិត រក្សាទុក ជួញដូរ ចែកចាយ ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន។[56]

❖ **កំណត់សម្គាល់៖**

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មិនអាចធ្វើការឆែកឆេរនៅក្នុងការិយាល័យមេធាវីបានទេ។ មានតែព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រមស៊ើបសួរតែប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចធ្វើការឆែកឆេរនេះបាន នៅចំពោះមុខប្រធានគណៈមេធាវី ឬប្រតិភូរបស់គណៈមេធាវី ឬមេធាវីសាមី។[57]

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចធ្វើការឆែកឆេរនៅក្នុងអគារសារព័ត៌មាន សហគ្រាសនៃសារព័ត៌មានសរសេរ ឬសហគ្រាសសារព័ត៌មានសោតទស្សន៍បាន តែចំពោះមុខព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រមស៊ើបសួរម្នាក់ ដែលធានារ៉ាប់រងកុំឱ្យការឆែកឆេរនេះ ប៉ះពាល់ដល់ការប្រកបដោយសេរីនូវមុខរបរអ្នកសារព័ត៌មាន និងធ្វើឱ្យយឺតយ៉ាវដល់ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននេះដោយមិនត្រឹមត្រូវ។[58]

---

[56] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩១-៣

[57] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩១-៥

[58] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩១-៦

២.២.៤. ការបិទស្លាកបោះត្រាលើវត្ថុតាង

២.២.៤.១. ការចាប់យកវត្ថុតាង

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចចាប់យកវត្ថុតាង។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវបិទស្លាកបោះត្រានៅលើវត្ថុតាងនោះ។

ក្រោយពីបានបង្ហាញវត្ថុដែលចាប់បានដល់អ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ឬដោយសាក្សីពីរនាក់មើលលើរួច មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើកំណត់ហេតុស្តីពីការចាប់យកដែលរួមមានបញ្ជីសារពើភណ្ឌនៃវត្ថុដែលចាប់។

២.២.៤.២. កំណត់ហេតុស្តីពីការចាប់យកវត្ថុតាង

កំណត់ហេតុស្តីពីការចាប់យក ត្រូវចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតម្រាមដៃដោយអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ឬដោយសាក្សីពីរនាក់។[59]

២.២.៥. កំណត់ហេតុលើការស្តាប់ចម្លើយ

២.២.៥.១. ការស្តាប់ចម្លើយ

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចហៅ និងនាំមកកាន់អង្គភាពរបស់ខ្លួននូវបុគ្គលគ្រប់រូប ដែលសង្ស័យថាបានចូលរួមក្នុងបទល្មើស។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការស្តាប់ចម្លើយជនទាំងនោះ។

២.២.៥.២. កំណត់ហេតុ

ការស្តាប់ចម្លើយនីមួយៗ ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុ។

កំណត់ហេតុត្រូវដកស្រង់តាមដោយត្រឹមត្រូវនូវសេចក្តីរាយការណ៍របស់បុគ្គលដែលផ្តល់ចម្លើយ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចរកអ្នកបកប្រែដោយស្បថថា និយាយការពិតស្របតាមជំនឿ ឬសាសនារបស់ខ្លួន។ អ្នកបកប្រែមិនអាចជ្រើសរើសយកពីក្នុងចំណោមនគរបាល កងរាជអាវុធហត្ថ ឬបុគ្គលដែលទាក់ទិនក្នុងរឿងជាមួយគ្នាបានទេ។

ទំព័រនីមួយៗនៃកំណត់ហេតុត្រូវចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតម្រាមដៃដោយបុគ្គលដែលបានឆ្លើយ។

មុននឹងចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតម្រាមដៃ បុគ្គលនោះត្រូវអានកំណត់ហេតុឡើងវិញ។ ក្នុងករណីចាំបាច់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវតែអានដោយសំឡេងខ្លាំងៗ នូវខ្លឹមសារកំណត់ហេតុ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចហៅរកអ្នកបកប្រែបាន។ កាលណាបុគ្គលនោះមិនព្រមចុះហត្ថលេខា ឬមិនព្រមផ្តិតម្រាមដៃទេ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះនិទ្ទេសនៅក្នុងកំណត់ហេតុ។[60]

---

[59] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩២

[60] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩៣

២.២.៦. បទបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួនក្នុងករណីការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង

២.២.៦.១. ការកោះហៅ

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចកោះហៅ និងស្តាប់ចម្លើយបុគ្គលគ្រប់រូប ដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានស្តីពីរឿងហេតុបាន។

បុគ្គលដែលកោះហៅនោះ ត្រូវចូលបង្ហាញខ្លួន។ ក្នុងករណីរឹងទទឹង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវជូនដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ដែលអាចចេញបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួនបាន។ បញ្ជាឱ្យចូលខ្លួននេះ ត្រូវមានអត្តសញ្ញាណរបស់ដែលពាក់ព័ន្ធ មានចុះកាលបរិច្ឆេទ និងចុះហត្ថលេខា ដោយព្រះរាជអាជ្ញា និងមានបោះត្រាផង។ បញ្ជាឱ្យចូលខ្លួនអនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រើប្រាស់កម្លាំងសាធារណៈដើម្បីបង្ខំបុគ្គលនោះឱ្យចូលបង្ហាញខ្លួន។[61]

២.២.៦.២. កំណត់ហេតុ

ការស្តាប់ចម្លើយនីមួយៗ ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុ។ កំណត់ហេតុត្រូវដកស្រង់តាមដោយត្រឹមត្រូវ នូវសេចក្តីរាយការណ៍របស់បុគ្គលដែលផ្តល់ចម្លើយ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចរកអ្នកបកប្រែដោយស្បថថា និយាយការពិតស្របតាមជំនឿ ឬសាសនារបស់ខ្លួន។ អ្នកបកប្រែមិនអាចជ្រើសរើសយកពីក្នុងចំណោមនគរបាល កងរាជអាវុធហត្ថ ឬបុគ្គលដែលទាក់ទិនក្នុងរឿងជាមួយគ្នាបានទេ។

ទំព័រនីមួយៗនៃកំណត់ហេតុត្រូវចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតស្រាមដៃដោយបុគ្គលដែលបានឆ្លើយ។

មុននឹងចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតស្រាមដៃ បុគ្គលនោះត្រូវអានកំណត់ហេតុឡើងវិញ។ ក្នុងករណីចាំបាច់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវតែអានដោយសំឡេងខ្លាំងៗ នូវខ្លឹមសារកំណត់ហេតុ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចហៅរកអ្នកបកប្រែបាន។ កាលណាបុគ្គលនោះមិនព្រមចុះហត្ថលេខា ឬមិនព្រមផ្តិតស្រាមដៃទេ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះនិទ្ទេសនៅក្នុងកំណត់ហេតុ។[62]

២.២.៧. ការត្រួតពិនិត្យខាងផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ

ប្រសិនបើត្រូវធ្វើការពិនិត្យបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រដែលអាចបង្អង់បាន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចពឹងដល់បុគ្គលគ្រប់រូបដែលមានជំនាញ។ ប្រសិនបើបុគ្គលនោះមិនទាន់បានចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីអ្នកជំនាញដូចចែងនៅមាត្រា ១៦៣ (បញ្ជីថ្នាក់ជាតិនៃអ្នកជំនាញ) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ បុគ្គលនេះត្រូវស្បថតាមសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួនថា នឹងជួយដោយភក្តីភាពដល់តុលាការ។[63]

---

[61] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩៤

[62] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩៣

[63] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩៥

២.៣. ការឃាត់ខ្លួន

ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការចាំបាច់នៃការស៊ើបអង្កេត មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចឃាត់ខ្លួនបុគ្គលដែលសង្ស័យថាបានចូលរួមក្នុងបទល្មើស។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ក៏អាចឃាត់ខ្លួនបុគ្គលដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានស្តីអំពីរឿងហេតុបានដែរ ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌក្នុងមាត្រា ៩៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវបានបំពេញ។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវរាយការណ៍ភ្លាមជូនព្រះរាជអាជ្ញា ព្រមទាំងបញ្ជូនគ្រប់ភស្តុតាងទាំងអស់ដែលតម្រូវឱ្យមានការឃាត់ខ្លួននេះ។

២.៣.១. លក្ខខណ្ឌនៃការឃាត់ខ្លួន

យោងតាមមាត្រា ៩៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ លក្ខខណ្ឌដែលនាំឱ្យមានការឃាត់ខ្លួនមាន៖

- បុគ្គលដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានប្រកែកមិនព្រមផ្តល់ព័ត៌មាន
- មានការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរឱ្យធ្វើការឃាត់ខ្លួនពីព្រះរាជអាជ្ញា។

២.៣.២. រយៈនៃការឃាត់ខ្លួន

ការឃាត់ខ្លួនមានថិរវេលា ៤៨ ម៉ោង។ ថិរវេលាត្រូវគិតចាប់ពីម៉ោងដែលសាមីខ្លួនមកដល់អង្គភាពនគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថ។

ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ កាលណាមានតម្រុយដែលបង្ហាញឱ្យឃើញថា មានពិរុទ្ធភាពលើបុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចពន្យារពេលការឃាត់ខ្លួនបាន ប្រសិនបើវិធានការនេះជាការចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យការស៊ើបអង្កេតប្រព្រឹត្តទៅបានល្អ។ ការពន្យារពេលនេះត្រូវសុំទៅព្រះរាជអាជ្ញា ដែលត្រូវផ្ទៀងផ្ទាត់មើលមូលកភាព។ ការអនុញ្ញាតឱ្យពន្យារពេលឃាត់ខ្លួនដែលធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងមានសំអាងហេតុ ត្រូវដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿង។ ការពន្យារពេល គឺជាវិធានការពិសេស។ ការពន្យារពេលនេះមិនត្រូវឱ្យលើសពី ២៤ ម៉ោង ឡើយ ដោយគិតពីថិរវេលាចាំបាច់ក្នុងការដឹកជញ្ជូន។

ការពន្យារមិនត្រូវអាចយល់ព្រមនោះទេ ប្រសិនបើបុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួននោះជាអនីតិជន។

២.៣.៣. ការឃាត់ខ្លួនចំពោះអនីតិជន

យើងធ្វើការបែងចែកអនីតិជនជា ៣ ប្រភេទទៅតាមអាយុរបស់អនីតិជននោះ ដែលត្រូវធ្វើការឃាត់ខ្លួនដែលមានអាយុក្រោម ១៤ ឆ្នាំ, អាយុ ១៤ ដល់ក្រោម ១៦ ឆ្នាំ, អាយុ ១៦ ដល់ក្រោម ១៨ ឆ្នាំ។

ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ

- អនីតិជនដែលមានអាយុ ១៤ ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៦ ឆ្នាំ មិនអាចត្រូវបានគេឃាត់ខ្លួនហួសរយៈពេល ៣៦ ម៉ោង ឡើយ។

- អនីតិជនដែលមានអាយុ ១៦ ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៨ ឆ្នាំ មិនអាចត្រូវបានគេឃាត់ខ្លួនហួសរយៈពេល ៤៨ ម៉ោង ឡើយ។

ចំពោះបទមជ្ឈិម

- អនីតិជនដែលមានអាយុ ១៤ ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៦ ឆ្នាំ មិនអាចត្រូវបានគេឃាត់ខ្លួនហួសរយៈពេល ២៤ ម៉ោង ឡើយ។
- អនីតិជនដែលមានអាយុ ១៦ ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៨ ឆ្នាំ មិនអាចត្រូវបានគេឃាត់ខ្លួនហួសរយៈពេល ៣៦ ម៉ោង ឡើយ។

❖ **កំណត់សម្គាល់៖** អនីតិជនដែលមានអាយុក្រោម ១៤ ឆ្នាំ ពុំអាចត្រូវគេឃាត់ខ្លួនបានឡើយ។[64]

បុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួនជាអនីតិជន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវជូនព័ត៌មានតាមគ្រប់មធ្យោបាយ ដល់ឪពុក ម្តាយ ដល់អ្នកតំណាងស្រប់ច្បាប់ ឬអ្នកទទួលភារកិច្ចលើអនីតិជននេះ។[65]

២.៣.៤. កំណត់ហេតុស្តីពីការឃាត់ខ្លួន

កាលណាមានការឃាត់ខ្លួនបុគ្គលណាមួយ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវឱ្យដំណឹងជាបន្ទាន់អំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនដល់បុគ្គលនោះ ដោយប្រាប់ឱ្យបានដឹងអំពីមូលហេតុនៃសេចក្តីសម្រេចឃាត់ខ្លួននេះ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រាប់ដល់សាមីខ្លួនឱ្យបានដឹងផងដែរ អំពីសិទ្ធិដែលបានចែងក្នុងមាត្រា ៩៨ (ជំនួយរបស់មេធាវីក្នុងពេលឃាត់ខ្លួន) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចហៅរកអ្នកបកប្រែ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើកំណត់ហេតុស្តីពីការឃាត់ខ្លួនជាបន្ទាន់ដោយមានចុះសេចក្តីដូចតទៅ៖

- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលបានបង្គាប់ឱ្យឃាត់ខ្លួន
- អត្តសញ្ញាណនៃបុគ្គលដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន
- មូលហេតុនៃការឃាត់ខ្លួន
- ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ និងម៉ោងដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន
- ការឱ្យដំណឹងអំពីសិទ្ធិដែលបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៩៨ (ជំនួយការមេធាវីនៅក្នុងពេលឃាត់ខ្លួន) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។
- ជាយថាហេតុ ឈ្មោះអ្នកបកប្រែ។

[64] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩៦

[65] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១០០

កំណត់ហេតុនេះត្រូវមានចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតស្រាមដៃរបស់ជនឃាត់ខ្លួន ក្រោយពីបានអានកំណត់ហេតុរួច ឬបើសាមីខ្លួនមិនចេះអក្សរ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវអានកំណត់ហេតុឱ្យស្តាប់។ ប្រសិនបើជននោះប្រកែកមិនព្រមចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតស្រាមដៃ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះនិទ្ទេស។ កំណត់ហេតុត្រូវភ្ជាប់ជាមួយសំណុំរឿង។[66]

២.៣.៥. បញ្ជីនៃការឃាត់ខ្លួន

នៅក្នុងកន្លែងនីមួយៗ របស់នគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលសម្រាប់ទទួលជនដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន ត្រូវមានបញ្ជីស្តីពីការឃាត់ខ្លួនមួយ។

គ្រប់ការឃាត់ខ្លួនត្រូវចុះក្នុងបញ្ជីដោយមានសេចក្តីដូចតទៅ៖

- ឈ្មោះ និងឋានៈមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលបានបង្គាប់ឱ្យធ្វើការឃាត់ខ្លួន
- អត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួន
- ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ និងម៉ោងដែលចាប់ផ្តើមឃាត់ខ្លួន និងបញ្ចប់ការឃាត់ខ្លួន
- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់ចៅក្រមដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យបន្តការឃាត់ខ្លួន ជាយថាហេតុ
- ឈ្មោះរបស់គ្រូពេទ្យដែលបានពិនិត្យបុគ្គលឃាត់ខ្លួន ជាយថាហេតុ
- ប្រភេទនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់អជ្ញាធរតុលាការនៅពេលផុតកំណត់ការឃាត់ខ្លួន។

បញ្ជីនេះត្រូវកាន់កាប់ជាប្រចាំសម្រាប់ជូនអាជ្ញាធរតុលាការតាមត្រូវការ។[67]

២.៣.៦. កំណត់ហេតុសរុបនៃការឃាត់ខ្លួន

គ្រប់ការឃាត់ខ្លួន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុសរុបនៃការឃាត់ខ្លួន។ កំណត់ហេតុសរុបនេះត្រូវមានចុះនិទ្ទេសដូចតទៅ៖

- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលបង្គាប់ឱ្យឃាត់ខ្លួន
- អត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គលដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន
- មូលហេតុនៃការឃាត់ខ្លួន
- ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ និងម៉ោងដែលផ្តើមការឃាត់ខ្លួន
- បែបបទនៃការជូនដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញា
- បែបបទនៃការជូនដំណឹងដោយអនុវត្តមាត្រា ១០០ (អនីតិជនដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

[66] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ៩៧

[67] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១០១

- ឈ្មោះគ្រូពេទ្យដែលបានពិនិត្យបុគ្គលឃាត់ខ្លួន
- អត្តសញ្ញាណរបស់ជនដែលបានសន្ទនាជាមួយបុគ្គលឃាត់ខ្លួនស្របតាមមាត្រា ៩៨ (ជំនួយរបស់មេធាវីនៅក្នុងពេលឃាត់ខ្លួន) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់ចៅក្រមជាយថាហេតុបានអនុញ្ញាតឱ្យបន្តការឃាត់ខ្លួល
- ថិរវេលានៃការស្តាប់ចម្លើយនីមួយៗ និងថិរវេលានៃការសម្រាកដែលនៅចន្លោះការស្តាប់ចម្លើយនីមួយៗ
- ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ និងម៉ោងនៃការឃាត់ខ្លួន
- ប្រភេទនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់អាជ្ញាធរតុលាការនៅពេលបញ្ចប់ការឃាត់ខ្លួន
- លក្ខខណ្ឌនៃការប្រព្រឹត្តទៅនៃការឃាត់ខ្លួន ព្រមទាំងឧប្បត្តិហេតុជាយថាហេតុ។[68]

២.៤. ការបញ្ជូនខ្លួន

២.៤.១. ការបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន

នៅពេលផុតកំណត់នៃរយៈពេលឃាត់ខ្លួន បុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួននោះត្រូវ៖

- បញ្ជូនខ្លួនទៅព្រះរាជអាជ្ញា ឬ
- ដោះលែងឱ្យមានសេរីភាពឡើងវិញដោយព្រះរាជអាជ្ញា។

សេចក្តីសម្រេចនេះធ្វើឡើងដោយព្រះរាជអាជ្ញា។[69]

២.៤.២. រយៈពេលនៃការបញ្ជូនខ្លួន

កាលណាបុគ្គលដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន ត្រូវបញ្ជូនខ្លួនទៅព្រះរាជអាជ្ញានោះ បុគ្គលនេះត្រូវបានគេនាំខ្លួនភ្លាមយកទៅចំពោះមុខព្រះរាជអាជ្ញា។

ប្រសិនបើការបង្ហាញខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន ពុំអាចធ្វើឡើងនៅថ្ងៃតែមួយបានដោយសារមានមូលហេតុពិសេសដែលបណ្តាលមកពីការលំបាកក្នុងការដឹកជញ្ជូន ឬចម្ងាយផ្លូវនៃការដឹកជញ្ជូននោះ រយៈពេលបន្ថែមអាចផ្តល់ឱ្យដោយព្រះរាជអាជ្ញាបាន។

នៅក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ ការបង្ហាញខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន នៅត្រូវធ្វើឡើងនៅក្នុងរយៈពេលដ៏ឆាប់បំផុតតាមការដែលអាចធ្វើទៅបាន។

[68] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១០២

[69] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១០៣

មូលហេតុនៃការឃើតយ៉ាវត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុ ដែលត្រូវប្រគល់ជូនព្រះរាជអាជ្ញាដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។[70]

២.៥. វិធានការទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង

២.៥.១. ការហាមឃាត់មិនឱ្យស្តាប់ដោយឯកឯង ជាអាទិ៍

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ពុំមានអំណាចបង្គាប់ឱ្យស្តាប់ និងថតសម្លេងការសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទឡើយ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ពុំមានអំណាចបង្គាប់ឱ្យចាប់ និងថតការឆ្លើយឆ្លងដែលចេញតាមមធ្យោបាយទូរគមនាគមន៍ ជាអាទិ៍ សារតាមទូរស័ព្ទ ឬសារតាមអិនធើណែត។[71]

២.៥.២. ថិរវេលានៃការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង

ថិរវេលានៃការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង មិនអាចលើសពី ៧ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ កិច្ចស៊ើបអង្កេតត្រូវប្រព្រឹត្តជាប់ជានិច្ចនៅក្នុងថិរវេលានេះ។ ប្រសិនបើការស៊ើបអង្កេតមិនបានបញ្ចប់ក្នុងរយៈពេល ៧ ថ្ងៃនោះទេ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្នើសុំយោបល់ពីព្រះរាជអាជ្ញា។[72]

២.៥.៣. ការបញ្ជូនកំណត់ហេតុទៅព្រះរាជអាជ្ញា

ក្រោយបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេត មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវបញ្ជូនកំណត់ហេតុ និងវត្ថុតាងទាំងអស់ទៅព្រះរាជអាជ្ញា។

កាលណាបុគ្គលណាមួយត្រូវបញ្ជូនខ្លួនទៅព្រះរាជអាជ្ញា នោះការបញ្ជូនកំណត់ហេតុ និងវត្ថុតាង ត្រូវធ្វើជាមួយការបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលនោះដែរ។[73]

២.៥.៤. និទ្ទេសដែលត្រូវចុះនៅក្នុងកំណត់ហេតុ

កំណត់ហេតុដែលធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះ៖

- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
- អង្គភាពរបស់មន្ត្រីនោះ
- កាលបរិច្ឆេទ។

---

[70] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១០៤

[71] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១០៥

[72] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១០៦

[73] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១០៧

ទំព័រនីមួយៗ ត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

ពាក្យឆូតលុប និងការយោងត្រូវមានបញ្ជាក់យល់ព្រម ដោយមានចុះហត្ថលេខាដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅរឹមទំព័រ។

កំណត់ហេតុស្តីពីការស្តាប់ចម្លើយ ឬស្តីពីការឃាត់ខ្លួន ត្រូវមានចុះអត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ។[74]

២.៥.៥. មោឃភាពនៃការមិនគោរពវិធានបញ្ញត្តិ

វិធាន និងទម្រង់ការដែលបានបញ្ញត្តិនៅក្នុងមាត្រា៖

- មាត្រា ៩០ កំណត់ហេតុលើការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យ
- មាត្រា ៩១ ការឆែកឆេរ
- មាត្រា ៩២ ការបិទស្លាកបោះត្រាលើវត្ថុតាង
- មាត្រា ៩៣ កំណត់ហេតុលើការស្តាប់ចម្លើយ
- មាត្រា ៩៤ បទបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួនក្នុងករណីស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង
- មាត្រា ៩៥ ការត្រួតពិនិត្យខាងផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ
- មាត្រា ៩៦ ការឃាត់ខ្លួន
- មាត្រា ៩៧ កំណត់ហេតុស្តីពីការឃាត់ខ្លួន
- មាត្រា ៩៨ ជំនួយរបស់មេធាវីក្នុងពេលឃាត់ខ្លួន
- មាត្រា ៩៩ ជំនួយរបស់គ្រូពេទ្យនៅក្នុងពេលឃាត់ខ្លួន
- មាត្រា ១០០ អនីតិជនដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន
- មាត្រា ១០៥ ការហាមឃាត់មិនឱ្យស្តាប់ដោយឯកឯង ជាអាទិ៍
- មាត្រា ១០៦ ចិរវេលានៃការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង និង
- មាត្រា ១០៨ និទ្ទេសដែលត្រូវចុះនៅក្នុងកំណត់ហេតុ។[75]

មានលក្ខណៈដាច់ខាត់ត្រូវតែគោរព បើមិនដូច្នេះទេនឹងនាំឱ្យមានមោឃភាពនៃនីតិវិធី។

[74] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១០៨

[75] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១០៩

ជំពូកទី៣
ការស៊ើបអង្កេតបឋមរបស់
មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

ជំពូកទី៣

ការស៊ើបអង្កេតបឋមរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

ទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេត របស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ក្រៅពីការស៊ើបអង្កេតក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចធ្វើការស៊ើបអង្កេតបឋម។ ការស៊ើបអង្កេតបឋម គឺជាការស៊ើបអង្កេតទៅលើល្មើស ឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម ឬបទលហុទាំងឡាយណាដែលមិចជាក់ស្តែង។ ដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតបឋម មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវអនុវត្តតាមមាត្រា ១១១ ដល់មាត្រា ១១៨ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

៣.១. ការបើកការស៊ើបអង្កេតបឋម

នៅក្នុងការបើកការស៊ើបអង្កេតបឋម មានលក្ខណៈខុសពីការស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែង ដោយយោងតាមមាត្រា១១១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បានចែងថា កាលណាបានដឹងអំពីអំពើដែលអាចជាបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម ឬបទលហុ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចធ្វើការស៊ើបអង្កេតបានដោយឯកឯង ឬតាមការស្នើសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។[76] គួរបញ្ជាក់ផងដែរថា ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ចំពោះការបើកការស៊ើបអង្កេតបឋម មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវធ្វើការស្នើសុំការបើកការស៊ើបអង្កេតបឋមពីព្រះរាជអាជ្ញាជាមុនសិនដើម្បីបន្តការអនុវត្តតាមនីតិវិធី។

៣.២. វិធានដែលអនុវត្តចំពោះការស៊ើបអង្កេតបឋម

នៅក្នុងករណីស៊ើបអង្កេតបឋម ចំពោះវិធានដែលត្រូវអនុវត្ត យើងសង្កេតឃើញថាមិនសូវជាមានភាពខុសគ្នាប៉ុន្មានទេ ទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេតក្នុងករណីជាក់ស្តែង ព្រោះដោយយោងតាមមាត្រា ១១២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បានបញ្ជាក់ថា បញ្ញត្តិនៃមាត្រាមួយចំនួនដែលមានចែងក្នុងការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែងត្រូវយកមកអនុវត្តនៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋមដែរ។ បញ្ញត្តិទាំងនេះរួមមាន៖

- មាត្រា ៩០ កំណត់ហេតុលើការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យ
- មាត្រា ៩៥ ការត្រួតពិនិត្យបច្ចេកទេស និងវិទ្យាសាស្ត្រ
- មាត្រា ១០៥ ការហាមឃាត់មិនឱ្យស្តាប់ដោយឯកឯង ជាអាទិ៍
- មាត្រា ១០៧ ការបញ្ជូនកំណត់ហេតុទៅព្រះរាជអាជ្ញា
- មាត្រា ១០៨ និទ្ទេសដែលត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុ។[77]

---

[76] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១១១

[77] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១១២

៣.២.១. កំណត់ហេតុលើការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យ

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុស្តីពីការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យរបស់ខ្លួន។

៣.២.២. ការត្រួតពិនិត្យខាងផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ

ប្រសិនបើត្រូវធ្វើការពិនិត្យបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រដែលអាចបង្អង់បាន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចពឹងដល់បុគ្គលគ្រប់រូបដែលមានជំនាញ។ ប្រសិនបើបុគ្គលនោះមិនទាន់បានចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីអ្នកជំនាញដូចចែងនៅមាត្រា ១៦៣ (បញ្ជីថ្នាក់ជាតិនៃអ្នកជំនាញ) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ បុគ្គលនេះត្រូវស្បថតាមសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួនថា នឹងជួយដោយភក្តីភាពដល់តុលាការ។

៣.២.៣. ការហាមឃាត់មិនឱ្យស្តាប់ដោយឯកឯង ជាអាទិ៍

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ពុំមានអំណាចបង្គាប់ឱ្យស្តាប់ និងថតសម្លេងការសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទឡើយ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ពុំមានអំណាចបង្គាប់ឱ្យចាប់ និងថតការឆ្លើយឆ្លងដែលចេញតាមមធ្យោបាយទូរគមនាគមន៍ ជាអាទិ៍ សារតាមទូរស័ព្ទ ឬសារតាមអិនធើណែត។

៣.២.៤. ការបញ្ជូនកំណត់ទៅព្រះរាជអាជ្ញា

ក្រោយបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេត មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវបញ្ជូនកំណត់ហេតុ និងវត្ថុតាងទាំងអស់ទៅព្រះរាជអាជ្ញា។

កាលណាបុគ្គលណាមួយត្រូវបញ្ជូនខ្លួនទៅព្រះរាជអាជ្ញា នោះការបញ្ជូនកំណត់ហេតុ និងវត្ថុតាង ត្រូវធ្វើជាមួយការបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលនោះដែរ។

៣.២.៥. និទញទេសដែលត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុ

កំណត់ហេតុដែលធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះ៖

- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
- អង្គភាពរបស់មន្ត្រីនោះ
- កាលបរិច្ឆេទ។

ទំព័រនីមួយៗ ត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

ការឆូតលុប និងការយោង ត្រូវមានបញ្ជាក់យល់ព្រម ដោយមានចុះហត្ថលេខាដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅរឹមទំព័រ។

កំណត់ហេតុស្ដីពីការស្ដាប់ចម្លើយ ឬស្ដីពីការឃាត់ខ្លួន ត្រូវមានចុះអត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ។

៣.៣. ការឆែកឆេរ

យោងតាមមាត្រា ១១៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ កាលណាការស៊ើបអង្កេតបឋមនោះ ទាក់ទងនឹងបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចធ្វើការឆែកឆេរ និងចាប់យកវត្ថុតាង។

៣.៣.១. លក្ខខណ្ឌក្នុងការឆែកឆេរ

ដើម្បីធ្វើការឆែកឆេរ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវគោរពលក្ខខណ្ឌមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ជាបឋមត្រូវទទួលការយល់ព្រមច្បាស់លាស់ និងពិតប្រាកដពីអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង។
- ការយល់ព្រមត្រូវធ្វើឡើងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ សរសេរដោយផ្ទាល់ដៃរបស់អ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង។ ប្រសិនបើអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងមិនចេះអក្សរ នោះត្រូវសរសេរឱ្យបានច្បាស់លាស់ក្នុងកំណត់ហេតុថា អ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងមិនចេះអក្សរ ហើយយល់ព្រមឱ្យឆែកឆេរ។
- ក្នុងករណីអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងអវត្តមាន ឬបដិសេធការឆែកឆេរ ប្រធានសាលាដំបូងដែលមានសមត្ថកិច្ចដែនដី អាចចេញដីការអនុញ្ញាតឱ្យឆែកឆេរ តាមការស្នើសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។ ព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវដឹកនាំដោយផ្ទាល់នូវការឆែកឆេរនេះ។ ការឆែកឆេរ ត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ឬបើគ្មានអ្នកកាន់កាប់ទេ ត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខសាក្សីពីរនាក់។ សាក្សីត្រូវចាត់តាំងដោយព្រះរាជអាជ្ញា។ សាក្សីមិនអាចជានគរបាល ឬជាកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលជាកងកម្លាំងរួមប្រតិបត្តិការក្នុងការឆែកឆេរនោះឡើយ។[78]

៣.៣.២. ពេលវេលានៃការឆែកឆេរ

ទាក់ទងនឹងពេលវេលានៃការឆែកឆេរ នៅក្នុងមាត្រា ១១៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ក៏បានចែងអំពីពេលវេលានៃការឆែកឆេរក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋមផងដែរដោយ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មិនអាចធ្វើការឆែកឆេរ មុនម៉ោង ៦ ព្រឹក និងក្រោយម៉ោង ១៨ ល្ងាចឡើយ។

៣.៤. ការបិទស្លាកបោះត្រាលើវត្ថុតាង

យោងតាមមាត្រា ១១៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋម ចំពោះការបិទស្លាកបោះត្រាលើវត្ថុតាង ត្រូវអនុវត្តដូចករណីស៊ើបអង្កេតជាក់ស្ដែងដែរ។

[78] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១១៣

៣.៤.១. ការចាប់យកវត្ថុតាង

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចចាប់យកវត្ថុតាង។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវបិទស្លាកបោះត្រានៅលើវត្ថុតាងនោះ។

ក្រោយពីបានបង្ហាញវត្ថុដែលចាប់បានដល់អ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ឬដោយសាក្សីពីរនាក់មើលលើរួច មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើកំណត់ហេតុស្តីពីការចាប់យកដែលរួមមានបញ្ជីសារពើភណ្ឌនៃវត្ថុដែលចាប់។

៣.៤.២. កំណត់ហេតុស្តីពីការចាប់យកវត្ថុតាង

កំណត់ហេតុស្តីពីការចាប់យក ត្រូវចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតម្រាមដៃដោយអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ឬដោយសាក្សីពីរនាក់។

៣.៥. ការបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួន

ការបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួនក្នុងករណីស៊ើបអង្កេតបឋម ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នានឹងការបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួនក្នុងករណីស៊ើបអង្កេតជាក់ស្តែងដែរ។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចកោះហៅ និងស្តាប់ចម្លើយបុគ្គលគ្រប់រូបដែលត្រូវបានសង្ស័យថាបានចូលរួមក្នុងបទល្មើស ឬដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានស្តីពីរឿងហេតុ។

បុគ្គលដែលកោះហៅត្រូវតែចូលបង្ហាញខ្លួន។ ក្នុងករណីរឹងទទឹង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជូនដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញាដែលអាចចេញបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួន។ បញ្ជាឱ្យចូលខ្លួននេះ ត្រូវមានចុះអត្តសញ្ញាណបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ កាលបរិច្ឆេទ និងចុះហត្ថលេខាដោយព្រះរាជអាជ្ញា និងមានបោះត្រា។

បញ្ជាឱ្យចូលខ្លួន អនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រើប្រាស់កម្លាំងសាធារណៈ ដើម្បីបង្ខំបុគ្គលនោះឱ្យចូលបង្ហាញខ្លួន។[79]

៣.៦. កំណត់ហេតុស្រង់ចម្លើយ

ការស្តាប់ចម្លើយនីមួយៗ ត្រូវមានការធ្វើកំណត់ហេតុ។ កំណត់ហេតុត្រូវដកស្រង់ដោយត្រឹមត្រូវតាមចម្លើយរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចហៅរកអ្នកបកប្រែដែលបាន

[79] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១១៤

ស្បថស្របតាមសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួនថានឹងបកប្រែឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។ អ្នកបកប្រែមិនអាចត្រូវបានជ្រើសរើសក្នុងចំណោមនគរបាល កងរាជអាវុធហត្ថ ឬបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងរឿងជាមួយទេ។[80]

៣.៧. ការឃាត់ខ្លួនជនសង្ស័យ

កាលណាការស៊ើបអង្កេតបឋមទាក់ទងនឹងបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម នោះបទប្បញ្ញត្តិនៃជំពូកទី ៣ ស្តីពីការឃាត់ខ្លួន និងជំពូកទី ៤ ស្តីពីការបញ្ជូនខ្លួននៃមាតិកាទី ២ ស្តីពីការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវយកមកអនុវត្ត។[81]

៣.៧.១. ការឃាត់ខ្លួន

ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការចាំបាច់នៃការស៊ើបអង្កេត មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចឃាត់ខ្លួនបុគ្គលដែលសង្ស័យថាបានចូលរួមក្នុងបទល្មើស។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ក៏អាចឃាត់ខ្លួនបុគ្គលដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានស្តីអំពីរឿងហេតុបានដែរ ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌក្នុងមាត្រា ៩៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវបានបំពេញ ។

៣.៧.១.១. លក្ខខណ្ឌនៃការឃាត់ខ្លួន

យោងតាមមាត្រា ៩៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ លក្ខខណ្ឌដែលនាំឱ្យមានការឃាត់ខ្លួនមាន៖

- បុគ្គលដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានប្រកែកមិនព្រមផ្តល់ព័ត៌មាន
- មានការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរឱ្យធ្វើការឃាត់ខ្លួនពីព្រះរាជអាជ្ញា។

៣.៧.១.២. រយៈនៃការឃាត់ខ្លួន

ការឃាត់ខ្លួនមានថិរវេលា ៤៨ ម៉ោង។ ថិរវេលាត្រូវគិតចាប់ពីម៉ោងដែលសាមីខ្លួនមកដល់អង្គភាពនគរបាល ឬកាងរាជអាវុធហត្ថ។

ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ កាលណាមានតម្រុយដែលបង្ហាញឱ្យឃើញថា មានពិរុទ្ធភាពលើបុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចពន្យារពេលការឃាតខ្លួនបាន ប្រសិនបលវិធានការនេះជាការចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យការស៊ើបអង្កេតប្រព្រឹត្តទៅបានល្អ។ ការពន្យារពេលនេះត្រូវសុំទៅព្រះរាជអាជ្ញា ដែលត្រូវផ្ទៀងផ្ទាត់មើលមូលកភាព។ ការអនុញ្ញាតឱ្យពន្យារពេលឃាត់ខ្លួនដែលធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងមានសំអាងហេតុ ត្រូវដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿង។ ការពន្យារពេល គឺជាវិធានការពិសេស។ ការពន្យារពេលនេះមិនត្រូវឱ្យលើសពី ២៤ ម៉ោង ឡើយដោយគិតពីថិរវេលាចាំបាច់ក្នុងការដឹកជញ្ជូន។

[80] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១១៥

[81] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១១៦

ការពន្យារមិនត្រូវអាចយល់ព្រមនោះទេ ប្រសិនបើបុគ្គលដែលឃាត់ខ្លួននោះជាអនីតិជន។

៣.៧.១.៣. ការឃាត់ខ្លួនចំពោះអនីតិជន

យើងធ្វើការបែងចែកអនីតិជនជា ៣ ប្រភេទទៅតាមអាយុរបស់អនីតិជននោះ ដែលត្រូវធ្វើការឃាត់ខ្លួន ដែលមានអាយុក្រោម ១៤ ឆ្នាំ, អាយុ ១៤ ដល់ក្រោម ១៦ ឆ្នាំ, អាយុ ១៦ ដល់ក្រោម ១៨ ឆ្នាំ។

ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ

- អនីតិជនដែលមានអាយុ ១៤ ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៦ ឆ្នាំ មិនអាចត្រូវបានគេឃាត់ខ្លួនហួសរយៈពេល ៣៦ ម៉ោង ឡើយ។
- អនីតិជនដែលមានអាយុ ១៦ ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៨ ឆ្នាំ មិនអាចត្រូវបានគេឃាត់ខ្លួនហួសរយៈពេល ៤៨ ម៉ោង ឡើយ។

ចំពោះបទមជ្ឈិម

- អនីតិជនដែលមានអាយុ ១៤ ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៦ ឆ្នាំ មិនអាចត្រូវបានគេឃាត់ខ្លួនហួសរយៈពេល ២៤ ម៉ោង ឡើយ។
- អនីតិជនដែលមានអាយុ ១៦ ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៨ ឆ្នាំ មិនអាចត្រូវបានគេឃាត់ខ្លួនហួសរយៈពេល ៣៦ ម៉ោង ឡើយ។

កំណត់សម្គាល់៖ អនីតិជនដែលមានអាយុក្រោម ១៤ ឆ្នាំ ពុំអាចត្រូវគេឃាត់ខ្លួមនបានឡើយ។

បុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួនជាអនីតិជន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវជូនព័ត៌មានតាមគ្រប់មធ្យោបាយ ដល់ឪពុក ម្តាយ ដល់អ្នកដំណាងស្រប់ច្បាប់ ឬអ្នកទទួលភារកិច្ចលើអនីតិជននេះ។

៣.៧.១.៤. បញ្ជីនៃការឃាត់ខ្លួន

កាលណាមានការឃាត់ខ្លួនបុគ្គលណាមួយ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវឱ្យដំណឹងជាបន្ទាន់អំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនដល់បុគ្គលនោះ ដោយប្រាប់ឱ្យបានដឹងអំពីមូលហេតុនៃសេចក្តីសម្រេចឃាត់ខ្លួននេះ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រាប់ដល់សាមីខ្លួនឱ្យបានដឹងផងដែរ អំពីសិទ្ធិដែលបានចែងក្នុងមាត្រា ៩៨ (ជំនួយរបស់មេធាវីក្នុងពេលឃាត់ខ្លួន) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចហៅរកអ្នកបកប្រែ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើកំណត់ហេតុស្តីពីការឃាត់ខ្លួនជាបន្ទាន់ដោយមានចុះសេចក្តីដូចតទៅ៖

- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលបានបង្គាប់ឱ្យឃាត់ខ្លួន
- អត្តសញ្ញាណនៃបុគ្គលដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន

- មូលហេតុនៃការឃាត់ខ្លួន
- ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ និងម៉ោងដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន
- ការឱ្យដំណឹងអំពីសិទ្ធិដែលបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៩៨ (ជំនួយការមេធាវីនៅក្នុងពេលឃាត់ខ្លួន) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។
- ជាយថាហេតុ ឈ្មោះអ្នកបកប្រែ។

កំណត់ហេតុនេះត្រូវមានចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតម្រាមដៃរបស់ជនឃាត់ខ្លួន ក្រោយពីបានអានកំណត់ហេតុរួច ឬបើសាមីខ្លួនមិនចេះអក្សរ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវអានកំណត់ហេតុឱ្យស្តាប់។ ប្រសិនបើជននោះប្រកែកមិនព្រមចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតម្រាមដៃ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះនិទ្ទេស។ កំណត់ហេតុត្រូវភ្ជាប់ជាមួយសំណុំរឿង។

៣.៧.១.៥. កំណត់ហេតុសរុបនៃការឃាត់ខ្លួន

គ្រប់ការឃាត់ខ្លួន មន្ត្រីនគរបាលយយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុសរុបនៃកាឃាត់ខ្លួន។ កំណត់ហេតុសរុបនេះត្រូវមានចុះនិទ្ទេសដូចតទៅ៖

- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលបង្គាប់ឱ្យឃាត់ខ្លួន
- អត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គលដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន
- មូលហេតុនៃការឃាត់ខ្លួន
- ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ និងម៉ោងដែលផ្តើមការឃាត់ខ្លួន
- បែបបទនៃការជូនដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញា
- បែបបទនៃការជូនដំណឹងដោយអនុវត្តមាត្រា ១០០ (អនីតិជនដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- ឈ្មោះគ្រូពេទ្យដែលបានពិនិត្យបុគ្គលឃាត់ខ្លួន
- អត្តសញ្ញាណរបស់ជនដែលបានសន្ទនាជាមួយបុគ្គលឃាត់ខ្លួនស្របតាមមាត្រា ៩៨ (ជំនួយរបស់មេធាវីនៅក្នុងពេលឃាត់ខ្លួន) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់ចៅក្រមជាយថាហេតុបានអនុញ្ញាតឱ្យបន្តការឃាត់ខ្លួល
- ថិរវេលានៃការស្តាប់ចម្លើយនីមួយៗ និងថិរវេលានៃការសម្រាកដែលនៅចន្លោះការស្តាប់ចម្លើយនីមួយៗ
- ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ និងម៉ោងនៃការឃាត់ខ្លួន

- ប្រភេទនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់អាជ្ញាធរតុលាការនៅពេលបញ្ចប់ការឃាត់ខ្លួន

លក្ខខណ្ឌនៃការប្រព្រឹត្តទៅនៃការឃាត់ខ្លួន ព្រមទាំងឧប្បត្តិហេតុជាយថាហេតុ។

៣.៧.២. ការញ្ជូនខ្លួន

៣.៧.២.១. ការបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន

នៅពេលផុតកំណត់នៃរយៈពេលឃាត់ខ្លួន បុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួននោះត្រូវ៖

- បញ្ជូនខ្លួនទៅព្រះរាជអាជ្ញា ឬ
- ដោះលែងឱ្យមានសេរីភាពឡើងវិញដោយព្រះរាជអាជ្ញា។

សេចក្តីសម្រេចនេះធ្វើឡើងដោយព្រះអាជ្ញា។

៣.៧.២.២. រយៈពេលនៃការបញ្ជូនខ្លួន

កាលណាបុគ្គលដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន ត្រូវបញ្ជូនខ្លួនទៅព្រះរាជអាជ្ញានោះ បុគ្គលនេះត្រូវបានគេនាំខ្លួនភ្លាមយកទៅចំពោះមុខព្រះរាជអាជ្ញា។

ប្រសិនបើការបង្ហាញខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន ពុំអាចធ្វើឡើងនៅថ្ងៃតែមួយបានដោយសារមានមូលហេតុពិសេសដែលបណ្តាលមកពីការលំបាកក្នុងការដឹកជញ្ជូន ឬចម្ងាយផ្លូវនៃការដឹកជញ្ជូននោះ រយៈពេលបន្ថែមអាចផ្តល់ឱ្យដោយព្រះរាជអាជ្ញាបាន។

នៅក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ ការបង្ហាញខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន នៅត្រូវធ្វើឡើងនៅក្នុងរយៈពេលដ៏ឆាប់បំផុតតាមការដែលអាចធ្វើទៅបាន។

មូលហេតុនៃការឃើតយ៉ាវត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុ ដែលត្រូវប្រគល់ជូនព្រះរាជអាជ្ញាដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

៣.៨. មោឃភាពនៃការមិនគោរពវិធានបញ្ញត្តិ

ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការស៊ើបអង្កេតបឋម វិធាន និងទម្រង់ការដែលចែងនៅក្នុងមាត្រាមួយចំនួន នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដូចខាងក្រោម៖

- មាត្រា ៩៦ ការឃាត់ខ្លួន
- មាត្រា ៩៧ កំណត់ហេតុស្តីពីការឃាត់ខ្លួន
- មាត្រា ១០០ អនីតិជនដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន

- មាត្រា ១០៥ ការហាមឃាត់មិនឱ្យស្តាប់ចម្លើយដោយឯកឯង ជាអាទិ៍
- មាត្រា ១០៧ ការបញ្ជូកកំណត់ហេតុទៅព្រះរាជអាជ្ញា
- មាត្រា ១១៣ ការឆែកឆេរ
- មាត្រា ១១៤ ការបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួន ការស៊ើបអង្កេតបឋម

វិធាន និងទម្រង់ខាងលើនេះមានលក្ខណៈដាច់ខាតត្រូវតែគោរពតាម បើពុំដូច្នេះទេនាំឱ្យមានមោឃភាពនៃនីតិវិធី។[82]

[82] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧, មាត្រា ១១៧

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

នៅក្នុងដំណាក់កាលនគរបាលយុត្តិធម៌ គឺពិតជាដំណាក់កាលមួយដ៏សំខាន់ ព្រោះនគរបាលយុត្តិធម៌ គឺជាជំនួយរបស់អំណាចតុលាការ ដែលមានភារកិច្ចធ្វើការត្រួតពិនិត្យបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម ឬបទលហុ កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងចាប់ជនល្មើសព្រមទាំងប្រមូលភស្តុតាង។ នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះដែរមានព្រះរាជអាជ្ញាជាអ្នកដឹកនាំ និងធ្វើការសម្របសម្រួលសកម្មភាពការងាររបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌នៅក្នុងសមត្ថកិច្ចដែនដីរបស់ខ្លួន។ ប៉ុន្តែក្នុងការអនុវត្តដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្ថិតក្រោមអំណាចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ។ ជាងនេះទៅទៀតក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដាក់នគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការឃ្លាំមើល និងការត្រួតពិនិត្យរបស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ដែលជាអ្នកអនុវត្តអំណាចខាងវិន័យទៅលើនគរបាលយុត្តិធម៌។

បេសកកម្មរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ គឺមានគោលដៅរកមុខជនណាដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស និងស្វែងរកយុត្តិធម៌ជូនជនរងគ្រោះព្រមទាំងសង្គមជាតិ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មិនត្រូវបានរំលងនីតិវិធីសាកសួរជនសង្ស័យ និងសាក្សីឡើយព្រោះវាជាសញ្ញាមួយដែលអាចធ្វើឱ្យមន្ត្រីនគរបាលធ្វើការកំណត់អត្តសញ្ញាណជនដែលប្រព្រឹត្តបទល្មើស។ ក្រោយពីស្វែងរកភស្តុតាងដែលបានបន្សល់ទុកនៅកន្លែងកើតហេតុ ការសម្ភាសជនសង្ស័យ និងសាក្សីហើយនោះប្រសិនបើមានភាពស៊ីសង្វាក់ពេលនោះមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចចាត់វិធានការស្វែងរកចាប់ខ្លួនជនដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដោយមានសេចក្តីសម្រេចពីព្រះរាជអាជ្ញា និងមានដីកាចាប់ខ្លួនផង។ នៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ គឺជាសកម្មភាពដ៏សកម្ម ឬក៏ជាបេសកកម្មរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

នៅក្នុងដំណើរការនៃការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសនីមួយៗមន្ត្រីអាចធ្វើការស៊ើបអង្កេតដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ដោយគ្រាន់តែមានតម្រុយមួយចំនួន ឬទទួលពាក្យបណ្តឹងពីជនរងគ្រោះផ្ទាល់ តតិយជន ឬជនអនាមិកដែលបានរាយការណ៍ជូនមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ផ្ទាល់។ បេសកកម្មនេះមានពីរប្រភេទគឺ ការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង និងការស៊ើបអង្កេតបឋម។ ការស៊ើបអង្កេតនីមួយៗមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវតែត្រួតពិនិត្យឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ប្រសិនបើការស៊ើបអង្កេតណាមួយមិនស្របទៅនឹងនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ទេនោះការស៊ើបអង្កេតនឹងត្រូវទុកជាមោឃៈ។

អនុសាសន៍

ជាទីបញ្ចប់នៃការស្រាវជ្រាវរបស់ខ្ញុំដើម្បីចូលរួមចំណែកសារណារបស់យើងខ្ញុំមួយនេះ ខ្ញុំសូមផ្តល់អនុសាសន៍មួយចំនួនដែលអាចយកទៅអនុវត្តនៅក្នុងប្រទេសជាតិ ដូចខាងក្រោមៈ

- សំណូមពរដល់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប សូមមេត្តាជួយសហការគ្នាជាមួយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ពេលមានបទល្មើសកើតឡើង។ ប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមសហការជាមួយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដូចជា រាយការណ៍ទៅកាន់ប៉ុស្តិ៍នគរបាលដែលមានទីតាំងនៅជិតកន្លែងកើតហេតុបំផុត។ ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបអាចដាក់ពាក្យប្តឹងដោយចំហ ឬពាក្យបណ្តឹងអនាមិកក៏បាន ដោយមិនគិតថាប្រជាពលរដ្ឋរូបនោះជាជនរងគ្រោះ ឬតតិយជន ឡើយគឺមានសិទ្ធិដាក់ពាក្យប្តឹងបាន។
- សំណូមពរដល់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ យកចិត្តទុកដាក់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ជាពិសេសលើកស្ទួយដល់វិស័យយុត្តិធម៌ ការអនុវត្តច្បាប់នៅកម្ពុជា និងបំបាត់ចោលនូវអំពើពុករលួយ ជាពិសេសអ្នកធ្វើកំណត់ហេតុ និងអ្នកធ្វើកោសល្យវិច័យ ដើម្បីឱ្យការស៊ើបអង្កេតប្រព្រឹត្តទៅដោយយុត្តិធម៌យ៉ាងល្អបំផុត។
- សូមឱ្យមានការរីកចម្រើននៃវិស័យច្បាប់ទាក់ទងនឹងផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងដំណាក់កាលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ព្រោះដំណាក់កាលនេះពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើសមត្ថភាព និងបច្ចេកទេស ជំនាញ របស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដើម្បីបង្ការ និងបង្ក្រាបបទល្មើសដែលកើតឡើង។
- សូមមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ រក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ព្រមទាំងការពារប្រទេសជាតិកុំឱ្យមានភាពវឹកវរ ដើម្បីជៀសវាងកុំឱ្យមានភាពអសកម្មនៅក្នុងសង្គមជាតិ។
- មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ទាំងឡាយ សូមគោរពតាមតួនាទី និងស្របច្បាប់ រក្សាបាននូវក្រមសីលធម៌ជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ព្រមទាំងគោរពតាមគោលការណ៍ច្បាប់ដែលបានចែងក្នុងច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បើមិនដូច្នេះទេនឹងធ្វើឱ្យមានការរំលោភបំពានសិទ្ធិមនុស្ស សេរីភាព និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប ដែលធ្វើឱ្យប្រទេសជាតិបាត់បង់នូវនីតិរដ្ឋ និងសន្តិភាពទាំងស្រុង។

ឯកសារយោង

១. បទដ្ឋានគតិយុត្ត

- រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ១៩៩៣
- ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ២០០៧
- ក្រមបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ២០២៣
- ច្បាប់ស្តីពី ព្រៃឈើ ២០០២
- ច្បាប់ស្តីពី ច្បាប់ស្តីពីជលផល ២០០៦
- ច្បាប់ស្តីពីគយ ២០០៧
- ប្រកាស ស្តីពីបែបបទ និងទម្រង់ការ នៃការធ្វើសម្បថរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

២. ស្នាដៃសៀវភៅ

- សៀវភៅ ដំណើរការរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន រៀបរៀងដោយ ឧត្តមសេនីយ៍ត្រី អាន សូរីដា បោះពុម្ពលើកទី២ ឆ្នាំ២០២១
- សៀវភៅ នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ រៀបរៀងដោយ ឯកឧត្តម កើត រិទ្ធ ឆ្នាំ២០១៦
- សៀវភៅ នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ រៀបរៀងដោយ សាស្ត្រាចារ្យ រុន ពណ្ណារិទ្ធ និងលោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យ ចាំង ស៊ីណាត ឆ្នាំ២០១៣-២០១៤

៣. វចនានុក្រម

- វចនានុក្រមខ្មែរ រាជបណ្ឌិតសភា ឆ្នាំ២០២២

បញ្ជីឧបសម្ព័ន្ធ

- ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ គម្រូសម្បថ
- ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ គម្រូសញ្ញាបត្រ និងវិញ្ញាបនបត្រ

ឧបសម្ព័ន្ធទី១
ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

នៃ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ឆ្នាំ ២០០៧

ក្រសួងយុត្តិធម៌

Ministère de la Justice

នស/រកម/០៨០៧/០២៤

ព្រះរាជក្រម

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរាជ្ជរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជ្យរជ្ជបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៧០៤/១២៤ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៤ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៤ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងយុត្តិធម៌
- បានទ្រង់យល់ សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌

ប្រកាសឱ្យប្រើ

ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី០៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧ នាសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី ៦ នីតិកាលទី ៣ និងដែលព្រឹទ្ធសភាបានយល់ស្របតាមទម្រង់ និងគតិនៃក្រមនេះទាំងស្រុង ដោយគ្មានការកែប្រែអ្វីឡើយ ក្រោយពីថ្ងៃទី២៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គព្រឹទ្ធសភាលើកទី ៣ នីតិកាលទី ២ ហើយដែលមានសេចក្តីទាំងស្រុងដូចតទៅនេះ :

ROYAUME DU CAMBODGE
LE MINISTRE DU PALAIS ROYAL

នៅក្នុងសាលាឧទ្ធរណ៍មានសភាមួយដែលមានឈ្មោះថា សភាស៊ើបសួរ ។ សភាស៊ើបសួរមានសមត្ថកិច្ចជំនុំជម្រះបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលធ្វើឡើងប្រឆាំងនឹងសេចក្ដីសម្រេចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ ។

សមាជិកនៃសភាស៊ើបសួរពុំអាចចូលរួមក្នុងការជំនុំជម្រះរឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌដែលខ្លួនបានចាត់ការក្នុងឋានៈជាចៅក្រមស៊ើបសួរបានទេ បើមិនដូច្នេះទេ សាលដីកានោះត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ ។

មាតិកាទី ៤

នគរបាលយុត្តិធម៌

ជំពូកទី ១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ៥៦. – បេសកកម្មរបស់នគរបាលយុត្តិធម៌

នគរបាលយុត្តិធម៌ គឺជាជំនួយរបស់អំណាចតុលាការ ។

នគរបាលយុត្តិធម៌មានភារកិច្ចធ្វើការត្រួតពិនិត្យបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម និងបទលហុ កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងចាប់ជនល្មើស ព្រមទាំងប្រមូលភស្តុតាង ។

មាត្រា ៥៧. – សមាសភាពរបស់នគរបាលយុត្តិធម៌

នគរបាលយុត្តិធម៌រួមមាន :

១-មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

២-ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

៣-មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត ដែលច្បាប់ដោយឡែកប្រគល់អំណាចឱ្យធ្វើការពិនិត្យបទល្មើសខ្លះៗ ក្នុងវង្វង់សមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ៥៨. – ការសម្របសម្រួលសកម្មភាពការងាររបស់នគរបាលយុត្តិធម៌

ព្រះរាជអាជ្ញាដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលសកម្មភាពការងាររបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ទាំងអស់នៅក្នុងសមត្ថកិច្ចដែនដីរបស់ខ្លួន ។

ព្រះរាជអាជ្ញាមានអំណាចទៅលើមន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត ដែលចែងនៅក្នុងមាត្រា ៨២ (ការផ្ដល់នីតិសម្បទាចំពោះមន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត) នៃក្រមនេះ កាលណាមន្ត្រីនេះបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនជានគរបាលយុត្តិធម៌ ។

កាលណាអនុវត្តដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួស មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ចៅក្រមស៊ើបសួរ ។

មាត្រា ៥៩. - ការត្រួតពិនិត្យលើនគរបាលយុត្តិធម៌

នគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការឃ្លាំមើល និងការត្រួតពិនិត្យរបស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ។

អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ អនុវត្តអំណាចខាងវិន័យទៅលើនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

ជំពូកទី ២
មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌
ផ្នែកទី ១
ការទទួលបាននូវគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

មាត្រា ៦០. - មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

មានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ :

១-មន្ត្រីនគរបាលជាតិ មានឋានន្តរសក្តិចាប់ពីអនុសេនីយ៍ត្រីឡើងទៅ ដែលបានបំពេញការងារយ៉ាងតិចបំផុត ២ (ពីរ) ឆ្នាំ ក្នុងនគរបាលជាតិរួចហើយ ហើយបន្ទាប់ពីបានទទួលសញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់ខាងនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

២-នាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលបានបំពេញការងារយ៉ាងតិចបំផុត ២ (ពីរ) ឆ្នាំ ក្នុងកងរាជអាវុធហត្ថរួចហើយ ហើយបន្ទាប់ពីបានទទួលសញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់ខាងនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

៣-អ្នកមានឋានន្តរស័ក្តិ និងមុខងារដូចខាងក្រោម :

ក. អភិបាល និងអភិបាលរង ខេត្ត ក្រុង, អភិបាល និងអភិបាលរង ស្រុក ខណ្ឌ និងមេឃុំ ចៅសង្កាត់ ។

ខ. ប្រធាន និងអនុប្រធាននាយកដ្ឋានកណ្តាលនគរបាលយុត្តិធម៌ ប្រធាន និងអនុប្រធាននាយកដ្ឋានកណ្តាលសន្តិសុខ និងប្រធាន និងអនុប្រធាននាយកដ្ឋានកណ្តាលសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈនៃអគ្គស្នងការដ្ឋាននគរបាលជាតិ ។

គ. ប្រធាន និងអនុប្រធាននាយកដ្ឋាន, ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យ, ប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែក ដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌនិងស្ថិតក្រោមនិវាទរបស់នាយកដ្ឋានកណ្តាលនគរបាលយុត្តិធម៌ នាយកដ្ឋានកណ្តាលសន្តិសុខ និងនាយកដ្ឋានកណ្តាលសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ។

ឃ. ប្រធាន និងអនុប្រធាននាយកដ្ឋាន, ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យ, ប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែក នៃ :

- នាយកដ្ឋាននគរបាលព្រំដែន "ចំពោះបទល្មើសឆ្លងដែន"

មាត្រា ៦៣. – សម្បថនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ម្នាក់ៗ ត្រូវស្បថថា ខ្លួននឹងបំពេញដោយភក្តីភាពនូវមុខងាររបស់ខ្លួន ។ សម្បថត្រូវធ្វើនៅមុខសាលាឧទ្ធរណ៍ ។ សម្បថមិនចាំបាច់ធ្វើជាថ្មីម្តងទៀតឡើយ នៅពេលដែលទទួលបាននីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នាពេលក្រោយទៀត ។ រូបមន្តនៃសម្បថត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

ផ្នែកទី ២
កំហុសប្រព្រឹត្តក្នុងពេលអនុវត្តមុខងារ

មាត្រា ៦៤. – នីតិវិធីខាងវិន័យ

រាល់កំហុសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ក្នុងពេលអនុវត្តមុខងាររបស់ខ្លួន ត្រូវតែរាយការណ៍ដោយព្រះរាជអាជ្ញា ឬដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ ដល់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ។ យោងតាមករណីនីមួយៗ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ប្រកាសជូនដំណឹងដល់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ ដើម្បីផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីវិន័យ ។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ត្រូវបានផ្តល់ដំណឹងអំពីចំណាត់ការជាបន្តនៃនីតិវិធីវិន័យនេះ ។

មាត្រា ៦៥. – ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យ

ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យទាំងឡាយរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ឬរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ មិនមែនជាឧបសគ្គដល់ការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញាទេ ប្រសិនបើមានបទល្មើសណាមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្ត ។

កាលណាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្នុងអំឡុងពេលបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន យុត្តាធិការស៊ើបសួរ ឬជំនុំជម្រះដែលទទួលបន្ទុករឿងនេះ ត្រូវផ្ទេរសំណុំរឿងតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការកំពូលទៅឱ្យយុត្តាធិការផ្សេងចាត់ការវិញបាន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ល្អដល់រដ្ឋបាលតុលាការ និងត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់អង្គភាពសាមី ។

ពាក្យសុំដកសិទ្ធិនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយព្រះរាជអាជ្ញា ។

មាត្រា ៦៦. – ការហាមឃាត់មិនឱ្យបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

នៅពេលដែលអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍យល់ឃើញថា សភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃកំហុសដែលប្រព្រឹត្តដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ណាម្នាក់ មានវិសមិតភាពជាមួយនឹងការបំពេញមុខងារ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ មានសិទ្ធិប្រកាសចេញវិធានការដូចខាងក្រោម ៖

១-ហាមឃាត់មិនឱ្យបំពេញមុខងារ ជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជាបណ្តោះអាសន្ន

សម្រាប់រយៈពេល ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ យ៉ាងច្រើនបំផុត ។

២-ហាមឃាត់មិនឱ្យបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជាស្ថាពរ ។

មុននឹងចេញសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ កោះហៅមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងកត់ត្រាទុកនូវសេចក្តីសង្កេតរបស់មន្ត្រីនោះ ។ សាមីជនអាចរកជំនួយពីមេធាវី ឬពីទីប្រឹក្សាម្នាក់ តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន ។

សេចក្តីសម្រេចពីការហាមឃាត់ ត្រូវតែបញ្ជាក់សំអាងហេតុ ។ សេចក្តីសម្រេចនេះ ត្រូវផ្តល់ជាដំណឹងដល់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ ទៅតាមករណីនីមួយៗ ។

សេចក្តីសម្រេចនេះ អាចជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងតវ៉ាទៅរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ដែលអាចប្រកាសបដិសេធចោលការសម្រេចហាមឃាត់ ឬបន្ថយរយៈពេលនៃការហាមឃាត់របស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា ។ ក្រសួងសាមីនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលត្រូវបានអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាសម្រេចហាមឃាត់នោះ អាចបញ្ជូនយោបល់របស់ខ្លួនទៅរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលត្រូវបានអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាសម្រេចហាមឃាត់ អាចដាក់ពាក្យប្តឹងតវ៉ាដោយមានសំអាងហេតុ ក្នុងអំឡុងពេល ១៥ (ដប់ប្រាំ) ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃទទួលដំណឹងអំពីសេចក្តីសម្រេចហាមឃាត់នោះ ។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ត្រូវសម្រេចសេចក្តីលើបណ្តឹងតវ៉ាខាងលើ ក្នុងអំឡុងពេលយ៉ាងយូរបំផុត ១ (មួយ) ខែ គិតពីថ្ងៃទទួលពាក្យប្តឹង ។ សេចក្តីសម្រេចនេះ មិនអាចប្តឹងតវ៉ាបានឡើយ ។

ក្នុងអំឡុងពេលដែលអាចធ្វើបណ្តឹងតវ៉ា និងអំឡុងពេលនៃការសម្រេចសេចក្តីលើបណ្តឹងតវ៉ា មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលត្រូវបានអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាសម្រេចហាមឃាត់នោះ មិនអាចបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ឡើយ ។ មន្ត្រីនេះអាចបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌វិញបាន ប្រសិនបើរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌សម្រេចបដិសេធចោលការសម្រេចហាមឃាត់ ឬបន្ថយរយៈពេលនៃការហាមឃាត់ ។

កិច្ចទាំងឡាយដែលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បានបំពេញ ដោយបំពានសេចក្តីសម្រេចពីការហាមឃាត់របស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍នេះ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ ។

ផ្នែកទី ៣
សមត្ថកិច្ចដែនដីរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

មាត្រា ៦៧. – មណ្ឌលរដ្ឋបាលបំពេញការងារ

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ម្នាក់ៗ មានសមត្ថកិច្ចនៅក្នុងព្រំប្រទល់ដែនដីនៃអង្គភាពដែលខ្លួន

ផ្នែកទី ៤
បេសកកម្មនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

មាត្រា ៧១. – កំណត់ហេតុនៃបទល្មើស

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ទទួលបណ្តឹងទាមទារ និងបណ្តឹងបរិហារ ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ពិនិត្យបទល្មើសទាំងឡាយ ។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង និងធ្វើការស៊ើបអង្កេតបឋម ក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃមាត្រា ៨៤ (ភាពខុសគ្នានៃអំណាចរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ទៅតាមការស៊ើបអង្កេត) ដល់មាត្រា ១១០ (អំណាចធ្វើមូលវិចារណ៍របស់ចៅក្រម) នៃក្រមនេះ ។

កាលណាការស៊ើបសួរបានចាប់ផ្តើម មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អនុវត្តដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួសពីចៅក្រមស៊ើបសួរនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលបានចែងដោយមាត្រា ១៧៣ (ដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួស) ដល់មាត្រា ១៨៤ (កំណត់ហេតុកសាងដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌) នៃក្រមនេះ ។

មាត្រា ៧២. – កំណត់ហេតុ

គ្រប់បណ្តឹងដែលទទួលដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នោះ តម្រូវឱ្យមានធ្វើកំណត់ហេតុ ។

កំណត់ហេតុត្រូវស្រង់ដោយត្រឹមត្រូវនូវសេចក្តីរាយការណ៍របស់អ្នកប្តឹង ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចហៅរកអ្នកបកប្រែភាសាម្នាក់ដែលត្រូវស្បថតាមជំនឿ ឬសាសនាថា ខ្លួននឹងបកប្រែភាសាឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមសេចក្តីរាយការណ៍ ។ នៅក្នុងករណីណាក៏ដោយ អ្នកបកប្រែភាសាមិនអាចត្រូវបានជ្រើសរើសក្នុងចំណោមនគរបាល ឬកងរាជអាវុធហត្ថដែលជាកងកម្លាំងរួមប្រតិបត្តិការបានឡើយ ។

កំណត់ហេតុស្តីអំពីការដាក់ពាក្យប្តឹងត្រូវមានចុះសេចក្តីដូចតទៅ :

-ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

-អង្គភាពរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នេះ

-កាលបរិច្ឆេទ ។

ទំព័រនីមួយៗ ត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងដោយអ្នកប្តឹង ។

ការលុប ការថែម និងការយោង ត្រូវតែមានបញ្ជាក់ដោយមានចុះហត្ថលេខារបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងអ្នកប្តឹង នៅរឹមទំព័រ ។

មុននឹងចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតម្រាមដៃ អ្នកប្តឹងត្រូវអានកំណត់ហេតុឡើងវិញ ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវអានខ្លឹមសារកំណត់ហេតុដោយសំលេងខ្លាំងៗ ។

មាត្រា ៧៣. – បញ្ជីបណ្ដឹង

នៅគ្រប់អង្គភាពនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវតែមានបញ្ជីបណ្ដឹងមួយ ។ នៅគ្រប់ពេលដែលមានការដាក់ពាក្យប្ដឹង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះក្នុងបញ្ជីនូវនិទ្ទេសដូចតទៅ :

-អត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកប្ដឹង

-កាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់ពាក្យប្ដឹង

-ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលធ្វើកំណត់ហេតុស្ដីពីការដាក់ពាក្យប្ដឹង

-ប្រភេទនៃអំពើដែលប្ដឹង

-ចំណាត់ការលើបណ្ដឹងដូចជាបញ្ជូនទៅព្រះរាជអាជ្ញា ឬក៏ផ្ដើមធ្វើការស៊ើបអង្កេត ។

បញ្ជីបណ្ដឹងត្រូវតែកាន់កាប់ជាអចិន្ត្រៃយ៍សម្រាប់ជូនអាជ្ញាធរតុលាការតាមត្រូវការ ។

មាត្រា ៧៤. – ចំណាត់ការបន្តពីការដាក់ពាក្យប្ដឹង

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលទទួលបណ្ដឹងនោះ ត្រូវតែចាប់ផ្ដើមភ្លាមៗ ធ្វើការស៊ើបអង្កេត ឬក៏បញ្ជូនកំណត់ហេតុស្ដីពីការដាក់ពាក្យប្ដឹងនោះ ទៅព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីចាត់ការតទៅ ។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មុនធ្វើការស៊ើបអង្កេត អាចសុំសេចក្ដីណែនាំពីព្រះរាជអាជ្ញា ។

កាលណាទទួលពាក្យប្ដឹងបរិហារ ដែលមានបង្ហាញមូលហេតុជាក់ច្បាស់សមហេតុផល មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវជូនព័ត៌មានដល់ព្រះរាជអាជ្ញា និងសុំការណែនាំ ។

មាត្រា ៧៥. – ការបំពានលើសកម្មភាពតុលាការ

ក្នុងករណីណាក៏ដោយ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មិនអាចតម្កល់រឿងព្រហ្មទណ្ឌណាមួយទុកឥតចាត់ការបានទេ ទោះបីជាក្រោយពីមានការសម្រុះសម្រួលគ្នារវាងជនល្មើស និងជនរងគ្រោះ ឬក៏មានការដកពាក្យប្ដឹងក៏ដោយ ។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលរក្សាទុកកំណត់ហេតុ ឬវត្ថុតាងដោយចេតនា ឬក៏លាក់បំបាំងដល់អាជ្ញាធរតុលាការអំពីអត្ថិភាពនៃកំណត់ហេតុ ឬវត្ថុតាង ត្រូវចាត់ទុកថាមន្ត្រីនគរបាលនោះបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសដែលត្រូវផ្ដន្ទាទោសតាមក្រមព្រហ្មទណ្ឌពាក់ព័ន្ធនឹងជំពូកស្ដីពីការស្រាវជ្រាវរកភស្តុតាង ។

ជំពូកទី ៣

ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

មាត្រា ៧៦. – ការទទួលបាននូវគុណសម្បត្តិជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

មានគុណសម្បត្តិជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ :

មាត្រា ៨០. – ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យ

ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ មិនមែនជាឧបសគ្គដល់ការធ្វើបណ្ដឹងអាជ្ញាទេ ប្រសិនបើមានបទល្មើសណាមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្ត ។

កាលណាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ប្រព្រឹត្តបទល្មើសនៅក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន តុលាការកំពូលអាចផ្ទេរអំណាចឱ្យទៅយុត្តាធិការផ្សេងចាត់ការវិញបាន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ល្អដល់រដ្ឋបាលតុលាការ ។

ពាក្យសុំដកសិទ្ធិនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយព្រះរាជអាជ្ញា ។

ជំពូកទី ៤
ការកំណត់សមត្ថកិច្ចរបស់នគរបាលជាតិ និងកងរាជអាវុធហត្ថ

មាត្រា ៨១. – ការកំណត់សមត្ថកិច្ច

ក្នុងវិស័យនគរបាលយុត្តិធម៌ នគរបាលជាតិ និងកងរាជអាវុធហត្ថ ត្រូវមានសមត្ថកិច្ចដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៥៦ (បេសកកម្មរបស់នគរបាលយុត្តិធម៌) នៃក្រមនេះ ។

លើសពីនេះទៅទៀត ចំពោះបទល្មើសយោធា មានតែកងរាជអាវុធហត្ថទេ ដែលមានគុណសម្បត្តិជានគរបាលយុត្តិធម៌ ។

កិច្ចប្រតិបត្តិការ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងនាយនគរបាលជាតិ និងនាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថ ក្នុងពេលបំពេញមុខងារជានគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ ។

អង្គភាពនគរបាលយុត្តិធម៌ ដែលមានសមត្ថកិច្ចថ្នាក់ជាតិ អាចត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយព្រះរាជក្រឹត្យ ។

ជំពូកទី ៥
មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត ដែលមានសិទ្ធិសម្បទានពិសេសសម្រាប់ពិនិត្យបទល្មើសមួយចំនួន

មាត្រា ៨២. – ការផ្ដល់នីតិសម្បទាចំពោះមន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត

មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀតដែលច្បាប់ដោយឡែកប្រគល់អំណាចឱ្យពិនិត្យបទល្មើស ត្រូវដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងពេលបំពេញមុខងារនេះ ។ បែបបទ និងនីតិវិធីនៃការផ្ដល់នីតិសម្បទា ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរវាងក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ។

មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀតត្រូវស្បថថា បំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនដោយ

គន្ថីទី ៣
ការស៊ើបអង្កេត
មាតិកាទី ១
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ
ជំពូកតែមួយ
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ៨៣. – ការសម្ងាត់នៃការស៊ើបអង្កេត

ការស៊ើបអង្កេត ត្រូវតែជាការសម្ងាត់ ។ បុគ្គលទាំងឡាយ ដែលចូលរួមក្នុងការស៊ើបអង្កេត ជាពិសេសចៅក្រមខាងអយ្យការ មេធាវី ក្រឡាបញ្ជី នគរបាល កងរាជអាវុធហត្ថ មន្ត្រីរាជការ អ្នកជំនាញ អ្នកបកប្រែ គ្រូពេទ្យ និងបុគ្គលដែលមានសមត្ថកិច្ចដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៩៥ (ការត្រួតពិនិត្យខាងផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ) នៃក្រមនេះ ត្រូវរក្សាការសម្ងាត់នៃវិជ្ជាជីវៈ ។

ប៉ុន្តែ ការគោរពនូវការសម្ងាត់វិជ្ជាជីវៈ មិនមែនជាឧបសគ្គដល់ការប្រើសិទ្ធិនៃការការពារខ្លួនឡើយ ។

ម្យ៉ាងទៀត ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើសេចក្ដីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈ កាលណាខ្លួនយល់ឃើញថាព័ត៌មានដែលផ្សព្វផ្សាយពីរឿងណាមួយនោះ ជាព័ត៌មានមិនពិត ។

ការបំពានលើការសម្ងាត់នៃការស៊ើបអង្កេត គឺជាបទល្មើសដែលត្រូវផ្ដន្ទាទោសតាមច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន ។

មាត្រា ៨៤. – ភាពខុសគ្នានៃអំណាចរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ទៅតាមការស៊ើបអង្កេត

អំណាចទាំងឡាយ ដែលផ្ដល់ឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ខុសគ្នាទៅតាមពេលដែលមន្ត្រីនោះបំពេញការក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្ដែង ឬក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការស៊ើបអង្កេតបឋម ។

មាតិកាទី ២
ការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្ដែង
ជំពូកទី ១
បទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្ដែង

មាត្រា ៨៥. – អំណាចរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ នៅក្នុងករណីស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្ដែង

ក្នុងករណីមានបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្ដែង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវតែគោរពតាម

បទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ ។

មាត្រា ៨៦. – និយមន័យបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង

បទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងគឺ ៖

-បទល្មើសដែលកំពុងប្រព្រឹត្ត

-បទល្មើសដែលទើបប្រព្រឹត្តរួចភ្លាម ។

ត្រូវចាត់ទុកថា ជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងដែរ កាលណានៅក្រោយពេលមានបទល្មើសរួចបន្តិចមក ៖

-ជនដែលគេសង្ស័យ ត្រូវបានសាធារណជនស្រែកដេញប្រដាប់ចាប់ប្រភឹង

-បុគ្គលដែលត្រូវគេរកឃើញមានវត្ថុ ឬមានស្លាកស្នាម ឬតម្រុយច្បាស់លាស់ ហើយស៊ីសង្វាក់ផ្សេងទៀត ដែលនាំឱ្យគេសន្និដ្ឋានបានថា បុគ្គលនោះបានប្រព្រឹត្ត ឬបានចូលរួមប្រព្រឹត្តបទល្មើស ។

មាត្រា ៨៧. – ការចាប់ខ្លួនក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង

ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង គ្រប់បុគ្គលទាំងអស់អាចចាប់ខ្លួនជនល្មើស ហើយនាំខ្លួនជននោះទៅប្រគល់ជូនមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលនៅជិតបំផុត ។

មាត្រា ៨៨. – ការចាត់ទុកដូចជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង

ត្រូវបានចាត់ទុកដូចជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងផងដែរ បើទោះបីជាស្ថិតនៅក្រៅពីករណីដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៨៦ (និយមន័យបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង) ខាងលើនេះក៏ដោយ គ្រប់បទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមទាំងឡាយណាដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងទីកន្លែងដែលអ្នកកាន់កាប់នៅទីនោះ សុំឱ្យព្រះរាជអាជ្ញា ឬមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ចូលមកពិនិត្យ ឬភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ក្នុងករណីដែលគ្មានមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅទីកន្លែងនោះ ។ ក្នុងករណីចុងក្រោយនេះ ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ជូនដល់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

ជំពូកទី ២

វិធានការស្រាវជ្រាវ

មាត្រា ៨៩. – វិធានការដំបូងក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង

ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវរាយការណ៍ភ្លាមជូនព្រះរាជអាជ្ញា ។

មុននឹងចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតស្រាមដៃ បុគ្គលនោះត្រូវអានកំណត់ហេតុឡើងវិញ ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវអានដោយសំលេងខ្លាំងៗ នូវខ្លឹមសារកំណត់ហេតុ ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចហៅរកអ្នកបកប្រែបាន ។ កាលណាបុគ្គលនោះមិនព្រមចុះហត្ថលេខា ឬមិនព្រមផ្តិតស្រាមដៃទេ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះនិទ្ទេសនៅក្នុងកំណត់ហេតុ ។

មាត្រា ៩៤. – បទបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួនក្នុងករណីការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចកោះហៅ និងស្តាប់ចម្លើយបុគ្គលគ្រប់រូប ដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានស្តីអំពីរឿងហេតុបាន ។

បុគ្គលដែលកោះហៅនោះ ត្រូវចូលបង្ហាញខ្លួន ។ ក្នុងករណីរឹងទទឹង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវជូនដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ដែលអាចចេញបញ្ជាឱ្យចូលខ្លួនបាន ។ បញ្ជាឱ្យចូលខ្លួននេះ ត្រូវមានអត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ មានចុះកាលបរិច្ឆេទ និងចុះហត្ថលេខាដោយព្រះរាជអាជ្ញា និងមានបោះត្រាផង ។ បញ្ជាឱ្យចូលខ្លួន អនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រើប្រាស់កម្លាំងសាធារណៈដើម្បីបង្ខំបុគ្គលនោះ ឱ្យចូលបង្ហាញខ្លួន ។ កថាខណ្ឌទី ២ ដល់ទី ៥ នៃមាត្រា ៩៣ (កំណត់ហេតុលើការស្តាប់ចម្លើយ) នៃក្រមនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្ត ។

មាត្រា ៩៥. – ការត្រួតពិនិត្យខាងផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ

ប្រសិនបើត្រូវធ្វើការពិនិត្យបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រដែលមិនអាចបង្អង់បាន មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចពឹងដល់បុគ្គលគ្រប់រូបដែលមានមុខជំនាញ ។ ប្រសិនបើបុគ្គលនោះមិនទាន់បានចុះឈ្មោះនៅក្នុងបញ្ជីអ្នកជំនាញដូចចែងនៅមាត្រា ១៦៣ (បញ្ជីថ្នាក់ជាតិនៃអ្នកជំនាញ) នៃក្រមនេះទេ បុគ្គលនេះត្រូវស្បថតាមសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួនថា នឹងជួយដោយភក្តីភាពដល់តុលាការ ។

ជំពូកទី ៣
ការឃាត់ខ្លួន

មាត្រា ៩៦. – ការឃាត់ខ្លួន

ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការចាំបាច់នៃការស៊ើបអង្កេត មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចឃាត់ខ្លួនបុគ្គលដែលសង្ស័យថា បានចូលរួមក្នុងបទល្មើស ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក៏អាចឃាត់ខ្លួនបុគ្គលដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានស្តីអំពីរឿងហេតុបានដែរ ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌខាងក្រោមនេះត្រូវបានបំពេញ ៖

-បុគ្គលដែលអាចផ្តល់ព័ត៌មានប្រកែកមិនព្រមផ្តល់ព័ត៌មាន

-មានការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរឱ្យធ្វើការឃាត់ខ្លួនពីព្រះរាជអាជ្ញា ។

-ឈ្មោះគ្រូពេទ្យដែលបានពិនិត្យបុគ្គលឃាត់ខ្លួន

-អត្តសញ្ញាណរបស់ជនដែលបានសន្ទនាជាមួយបុគ្គលឃាត់ខ្លួនស្របតាមមាត្រា ៩៨ (ជំនួយរបស់មេធាវីនៅក្នុងពេលឃាត់ខ្លួន) នៃក្រមនេះ

-ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់ចៅក្រមដែលជាយថាហេតុបានអនុញ្ញាតឱ្យបន្តការឃាត់ខ្លួន

-ថិរវេលានៃការស្តាប់ចម្លើយនីមួយៗ និងថិរវេលានៃការសម្រាកដែលនៅចន្លោះការស្តាប់ចម្លើយនីមួយៗ

-ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ និងម៉ោងនៃការឃាត់ខ្លួន

-ប្រភេទនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់អាជ្ញាធរតុលាការនៅពេលបញ្ចប់ការឃាត់ខ្លួន

-លក្ខខណ្ឌនៃការប្រព្រឹត្តទៅនៃការឃាត់ខ្លួន ព្រមទាំងឧប្បត្តិហេតុជាយថាហេតុ ។

កំណត់ហេតុសរុបនៃការឃាត់ខ្លួនត្រូវភ្ជាប់ជាមួយសំណុំរឿង ។

ជំពូកទី ៤

ការបញ្ជូនខ្លួន

មាត្រា ១០៣. – ការបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន

នៅពេលផុតកំណត់នៃរយៈពេលឃាត់ខ្លួន បុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួននោះត្រូវ :

-បញ្ជូនខ្លួនទៅព្រះរាជអាជ្ញា ឬ

-ដោះលែងឱ្យមានសេរីភាពឡើងវិញ ។

សេចក្តីសម្រេចនេះធ្វើឡើងដោយព្រះរាជអាជ្ញា ។

មាត្រា ១០៤. – រយៈពេលនៃការបញ្ជូនខ្លួន

កាលណាបុគ្គលដែលត្រូវឃាត់ខ្លួន ត្រូវបញ្ជូនខ្លួនទៅព្រះរាជអាជ្ញា នោះបុគ្គលនេះត្រូវបានគេនាំខ្លួនភ្លាមយកទៅចំពោះមុខព្រះរាជអាជ្ញា ។

ប្រសិនបើការបង្ហាញខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន ពុំអាចធ្វើឡើងនៅថ្ងៃតែមួយបានដោយសារមានមូលហេតុពិសេសដែលបណ្តាលមកពីការលំបាកក្នុងការដឹកជញ្ជូន ឬចម្ងាយផ្លូវនៃការដឹកជញ្ជូននោះ រយៈពេលបន្ថែមអាចផ្តល់ឱ្យដោយព្រះរាជអាជ្ញាបាន ។

នៅក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ ការបង្ហាញខ្លួនបុគ្គលដែលត្រូវបានឃាត់ខ្លួន ត្រូវធ្វើឡើងនៅក្នុងរយៈពេលដ៏ឆាប់បំផុតតាមការដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

មូលហេតុនៃការយឺតយ៉ាវត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុ ដែលត្រូវប្រគល់ជូនព្រះរាជអាជ្ញាដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

ជំពូកទី ៥

វិធានទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង

មាត្រា ១០៥. – ការហាមឃាត់មិនឱ្យស្តាប់ដោយឯកឯង ជាអាទិ៍

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ពុំមានអំណាចបង្គាប់ឱ្យស្តាប់ និងថតសំលេងការសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទឡើយ ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ពុំមានអំណាចបង្គាប់ឱ្យចាប់ និងថតការឆ្លើយឆ្លងដែលចេញតាមមធ្យោបាយទូរគមនាគមន៍ ជាអាទិ៍ សារតាមទូរសារ ឬសារតាមអ៊ិនធើណែត ។

មាត្រា ១០៦. – ចិរវេលានៃការស៊ើបអង្កេតករណីជាក់ស្តែង

ចិរវេលានៃការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង មិនអាចលើសពី ៧ (ប្រាំពីរ) ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃប្រព្រឹត្តិបទល្មើស ។ កិច្ចស៊ើបអង្កេតត្រូវប្រព្រឹត្តទៅជាប់ជានិច្ចនៅក្នុងចិរវេលានេះ ។ ប្រសិនបើការស៊ើបអង្កេតមិនបានបញ្ចប់ក្នុងរយៈពេល ៧ (ប្រាំពីរ) ថ្ងៃនោះទេ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្នើសុំយោបល់ទៅព្រះរាជអាជ្ញា ។

មាត្រា ១០៧. – ការបញ្ជូនកំណត់ហេតុទៅព្រះរាជអាជ្ញា

ក្រោយបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេត មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវបញ្ជូនកំណត់ហេតុ និងវត្ថុតាងទាំងអស់ទៅព្រះរាជអាជ្ញា ។

កាលណាបុគ្គលណាមួយត្រូវបញ្ជូនទៅព្រះរាជអាជ្ញា នោះការបញ្ជូនកំណត់ហេតុ និងវត្ថុតាង ត្រូវធ្វើជាមួយការបញ្ជូនខ្លួនបុគ្គលនោះដែរ ។

មាត្រា ១០៨. – និទ្ទេសដែលត្រូវចុះនៅក្នុងកំណត់ហេតុ

កំណត់ហេតុដែលធ្វើដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវចុះ :

-ឈ្មោះ និងឋានៈរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

-អង្គភាពរបស់មន្ត្រីនោះ

-កាលបរិច្ឆេទ ។

ទំព័រនីមួយៗ ត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

ពាក្យឆូតលុប និងការយោងត្រូវមានបញ្ជាក់យល់ព្រម ដោយមានចុះហត្ថលេខារបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅរឹមទំព័រ ។

កំណត់ហេតុស្តីពីការស្តាប់ចម្លើយ ឬស្តីពីការឃាត់ខ្លួន ត្រូវមានចុះអត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ ។

មាតិកាទី ៣

ការស៊ើបអង្កេតបឋម

ជំពូកទោល

ការស៊ើបអង្កេតបឋម

មាត្រា ១១១. – ការបើកការស៊ើបអង្កេតបឋម

កាលណាបានដឹងពីអំពើដែលអាចជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម ឬបទលហុ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចធ្វើការស៊ើបអង្កេតបឋមដោយឯកឯង ឬតាមការសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ។

មាត្រា ១១២. – វិធានដែលអនុវត្តចំពោះការស៊ើបអង្កេតបឋម

បទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រា :

-មាត្រា ៩០ (កំណត់ហេតុលើការស្រាវជ្រាវ និងការពិនិត្យ)

-មាត្រា ៩៥ (ការត្រួតពិនិត្យខាងផ្នែកបច្ចេកទេស ឬវិទ្យាសាស្ត្រ)

-មាត្រា ១០៥ (ការហាមឃាត់មិនឱ្យស្លាប់ដោយឯកឯង ជាអាទិ៍)

-មាត្រា ១០៧ (ការបញ្ជូនកំណត់ហេតុទៅព្រះរាជអាជ្ញា)

-មាត្រា ១០៨ (និទ្ទេសដែលត្រូវចុះនៅក្នុងកំណត់ហេតុ) នៃក្រមនេះ

ត្រូវយកមកអនុវត្តនៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតបឋម ។

មាត្រា ១១៣. – ការឆែកឆេរ

កាលណាការស៊ើបអង្កេតជាបឋមនោះ ទាក់ទងនឹងបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌អាចធ្វើការឆែកឆេរ និងចាប់យកវត្ថុតាង ។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ជាបឋមត្រូវទទួលការយល់ព្រមច្បាស់លាស់ និងពិតប្រាកដពីអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ។

ការយល់ព្រមនេះត្រូវធ្វើឡើងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ សរសេរដោយផ្ទាល់ដៃរបស់អ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ។ ប្រសិនបើអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងមិនចេះអក្សរ នោះត្រូវសរសេរឱ្យបានច្បាស់លាស់ក្នុងកំណត់ហេតុថា អ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងនោះមិនចេះអក្សរ ហើយយល់ព្រមឱ្យឆែកឆេរ ។

ក្នុងករណីដែលអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែងអវត្តមាន ឬបដិសេធការឆែកឆេរ ប្រធានសាលាដំបូងដែលមានសមត្ថកិច្ចដែនដី អាចចេញដីកាអនុញ្ញាតឱ្យឆែកឆេរ តាមការសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ។ ព្រះរាជអាជ្ញា ត្រូវដឹកនាំដោយផ្ទាល់នូវការឆែកឆេរនេះ ។ ការឆែកឆេរត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខអ្នកកាន់កាប់ទីកន្លែង ឬបើគ្មានអ្នកកាន់កាប់ទេត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខសាក្សីពីរនាក់។ សាក្សីត្រូវចាត់

ឧបសម្ព័ន្ធទី២
គម្រូសម្បថ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ទីស្តីការក្រសួងយុត្តិធម៌

លេខ: [illegible]/០៧

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី[illegible] ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧

ប្រកាស

ស្តីពី

បែបបទ និងនីតិវិធី នៃការធ្វើសម្បថរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៧០៤/១២៤ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៤ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤ ដែលប្រកាស ឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៤ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងយុត្តិធម៌
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៨០៧/០២៤ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ៤៧ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៧ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រសួងយុត្តិធម៌
- យោងតាមការចាំបាច់

ស ម្រេ ច

ប្រការ ១ :

ត្រូវបានទទួលនូវគុណសម្បត្តិ ជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ចំពោះមន្ត្រីនគរបាល កងរាជអាវុធហត្ថ យោធិន ដែលចាំបាច់ក្នុងប្រតិបត្តិការបង្ក្រាបបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ :

១- នាយនគរបាល និងនាយនគរបាលរង ដែលមិនមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

២- ភ្នាក់ងារនគរបាលជាតិផ្សេងទៀត ។

៣- នាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលមិនមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

៤- យោធិនផ្សេងទៀតនៃកងរាជអាវុធហត្ថ ។

ប្រការ ២ :

មុននឹងបំពេញមុខងារ ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើសម្បថនៅចំពោះមុខសាលាដំបូង ទៅតាមបែបបទ និងរូបមន្ត ដូចមានកំណត់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធនៃប្រកាសនេះ ។

ប្រការ ៣ :

ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវអនុវត្តមុខងារ និងភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ស្របតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

ប្រការ ៤ :

ប្រធានសាលាដំបូង និងព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូងគ្រប់ខេត្ត-ក្រុង និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ មានភារកិច្ចអនុវត្តប្រកាសនេះ ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ ។ ៤

អង្គ វង្សវឌ្ឍានះ

កន្លែងទទួល :

- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ក្រសួងមហាផ្ទៃ
- ក្រសួងការពារជាតិ
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- តុលាការកំពូល
- អយ្យការអមតុលាការកំពូល
- សាលាឧទ្ធរណ៍
- អយ្យការអមសាលាឧទ្ធរណ៍
- តុលាការ និងអយ្យការសាលាដំបូងខេត្ត-ក្រុង
- គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន
- ដូចប្រការ ៤ "ដើម្បីអនុវត្ត"
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

ឧបសម្ព័ន្ធនៃប្រកាសលេខ ៣៥ កយ.ប្រក/ ០៧ ចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៧

នីតិវិធី

នៃការធ្វើសម្បថរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

១- ក្រឡាបញ្ជី ជាអ្នកចាត់តាំងកម្មវិធី :

- ហៅឈ្មោះអ្នកដែលចូលធ្វើសម្បថម្នាក់ម្តងៗ ចូលក្នុងសាលពិធី
- ប្រកាសបើកពិធីធ្វើសម្បថ ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌
- ប្រកាសសមាសភាព ក្រុមប្រឹក្សា តំណាងអយ្យការ និងក្រឡាបញ្ជី :

☞ តំណាងតុលាការ

- លោក........................... ប្រធានសាលាដំបូង

☞ តំណាងអយ្យការ

- លោក........................... ព្រះរាជអាជ្ញា ឬព្រះរាជអាជ្ញារង

☞ ក្រឡាបញ្ជី

- លោក........................... ក្រឡាបញ្ជីនៃពិធី

២- ក្រឡាបញ្ជីអានបញ្ជីឈ្មោះអ្នកដែលត្រូវស្បថ

៣- សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់តំណាងអយ្យការ

៤- តំណាងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ម្នាក់ អាន **ម្នារព្វទាន** (ឱ្យអ្នកស្បថថាតាមខ្លាំងៗ)

៥- ប្រធានក្រុមប្រឹក្សា អាន **សច្ចាប្រណិធាន** (ឱ្យអ្នកស្បថលើកដៃស្តាំដាក់ត្រឹមត្រចៀក និងថាតាមខ្លាំងៗ)

៦- មតិផ្តាំផ្ញើ របស់តំណាងអយ្យការ

៧- មតិផ្តាំផ្ញើ របស់ប្រធានក្រុមប្រឹក្សា

៨- ចប់កម្មវិធី

<u>សំគាល់</u>: អ្នកស្បថទាំងអស់ ត្រូវចុះហត្ថលេខាលើកំណត់ហេតុ និងផ្តិតមេដៃលើកំណត់ហេតុជូនសាមីខ្លួនម្នាក់ៗ

ប្រណិធាន (សេចក្តីអំពាវនាវ)

បពិត្រអស់ទេពារ័ក្ស អារុក្ខអារក្ស អ្នកតា និងបារមីដ៏សក្តិសិទ្ធិ មាន : ព្រះអង្គជង្គើរ ព្រះអង្គក្រពុំឈូក ព្រះអង្គ ស្វេតច្ឆ័ត្រ ព្រះអង្គចេក ព្រះអង្គចម អ្នកតាឃ្លាំងមឿង អ្នកតាក្របាមក លោកតាដំបងដែក លោកតាដំបងក្រញូង លោកយាយទេព ព្រះអង្គវិហារសួគ៌ ព្រះអង្គព្រះជីវិវត្តបរាយណ៍ ព្រះអង្គវត្តភ្នំខ្មែងជាដើម សូមយាងអញ្ជើញមកធ្វើជាអធិបតីក្នុងពិធីសម្បថ ព្រោះយើងខ្ញុំបានចូលខ្លួនមកសុំធ្វើសម្បថសច្ចាប្រណិធាន ដើម្បីបំពេញតួនាទីជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌នាពេលនេះ ។

បើយើងខ្ញុំប្រព្រឹត្តល្មើសឃ្លាងឃ្លាតចាកច្បាប់ មិនអនុវត្តត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ដោយមានចេតនាទុច្ចរិត សូមអស់ទេពារ័ក្ស អារុក្ខអារក្ស អ្នកតា យាយទេព និងបារមីដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិទាំងអស់ បំផ្លាញយើងខ្ញុំឱ្យវិនាសលាញ ឱ្យស្លាប់តែហោងយ៉ាងវេទនា ដោយគ្រាប់កាំភ្លើង ខ្សែភ្លើងឆក់ រន្ទះបាញ់ ឡានម៉ូតូបុក ខ្លាខាំ ពស់ចឹក លុះអានាគតជាតិ ឱ្យព្រាត់ប្រាស់ និរាសឪពុកម្តាយ បងប្អូន កូនចៅ ឱ្យក្ររហេមរហាម ខ្សត់ទ្រព្យ រងទុក្ខវេទនា អស់ប្រាំរយជាតិ ។

បើយើងខ្ញុំប្រព្រឹត្តល្អទៀងត្រង់ ត្រឹមត្រូវតាមគន្លងច្បាប់ យកចិត្តទុកដាក់ប្រឹងប្រែងអនុវត្តការងារ ដោយស្មោះត្រង់ អស់ពីចិត្តពីថ្លើម សូមអស់ទេពារ័ក្ស អារុក្ខអារក្ស អ្នកតា យាយទេព និងបារមីដ៏ស័ក្តិសិទ្ធិក្នុងលោក ជួយឱ្យយើងខ្ញុំ មានអាយុវែងយឺនយូរ មានសេចក្តីសុខដុមរមនា មានសុខភាពល្អ មានទ្រព្យសម្បត្តិ មាស ប្រាក់ កែវកង ពិទូរ្យស្សរ្យកាន្ត សម្បូរហូរហៀរ លុះអនាគតជាតិ បានជួបតែសេចក្តីល្អ មានទ្រព្យស្តុកស្តម្ភ កិត្តិយសថ្លៃថ្នូរ ចម្រុងចម្រើន ថ្កុំថ្កើងរុងរឿង សមដូចសេចក្តីបំណងប៉ងប្រាថ្នា កុំបីអាក់ខានឡើយ ។

ពាក្យសច្ចាប្រណិធាន

([illegible])

ខ្ញុំសូមសច្ចាប្រណិធានថា នឹងអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈ ជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌របស់ខ្ញុំ ដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ដោយសតិសម្បជញ្ញៈ ដោយសេចក្តីទៀងត្រង់ ដោយមនុស្សធម៌ ដោយស្មារតីឯករាជ្យ និងដោយគោរពរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ទាំងឡាយនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាដរាបតរៀងទៅ ។

ឧបសម្ព័ន្ធទី៣

គម្រូសញ្ញាបត្រ និងវិញ្ញាបនបត្រ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងមហាផ្ទៃ

[illegible]

វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សា

[illegible]

CERTIFICAT DE SCOLARITE

Le Directeur de l'Ecole Royale de Police

[illegible] ____ [illegible] ____ [illegible] ____ [illegible]

Certifie que ____ né(e) le ____ à ____ Phnom Penh

[illegible] ____ [illegible] ____ [illegible] ____ [illegible]

a suivi le stage ____ Classe de formation des Policiers Judiciaires ____ Mention ____ à l'Ecole Royale de police

[illegible] ២០ [illegible] មិថុនា [illegible] ២២ [illegible] មិថុនា [illegible]

du ____ 20 June 2007 ____ au ____ 22 June 2007

[illegible]

Le présent certificat lui est délivré pour servir et valoir ce que de droit.

[illegible]

[illegible] ____

Phnom Penh, le ____

[illegible]

Le directeur de l'Ecole Royale de Police

[illegible]

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

វិញ្ញាបនបត្រ

វគ្គបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ជំនាន់ទី ១៦

មន្ត្រីឈ្មោះ : លោកវរសេនីយ៍ត្រី **ម៉ុង សុខឈុប** អត្តលេខ ១០៨ ៣៦៥
តួនាទីជំនួយការការិយាល័យសន្តិសុខ ម.ល រាជធានី
បានបញ្ចប់ : វគ្គបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ជំនាន់ទី ១៦
ពីថ្ងៃទី ១៥ ខែ មិនា ឆ្នាំ ២០១១ ដល់ថ្ងៃទី ១៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១១

ភ្នំពេញ,ថ្ងៃទី ១៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១១
មេបញ្ជាការ

លេខ: ៣៥ /ស.ស.រ./២០១១

នាយឧត្តមសេនីយ៍ ណេវី សុខា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងការពារជាតិ

ក្រសួងយុត្តិធម៌

សញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់នគរបាលយុត្តិធម៌

រួមគ្នាដោយ រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ និង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌

[illegible] ២៩ ២ [illegible] [illegible]

[illegible] ៦១ [illegible]

[illegible] : លោក ម៉ុង សុខឈុម [illegible] ០៥ ២ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៨០

[illegible] : វរសេនីយ៍ត្រី [illegible] ១០៨ ៣៦៩ [illegible] ជំនួយការ ការិយាល័យសន្តិសុខ

[illegible] : មន្ត្រីព័ត៌មាន និងសន្តិសុខ បញ្ជាការដ្ឋានកងរាជអាវុធហត្ថរាជធានីភ្នំពេញ

[illegible] ៦១ [illegible]

សញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់នគរបាលយុត្តិធម៌

[illegible] : លោកវរសេនីយ៍ត្រី ម៉ុង សុខឈុម [illegible] ។

[illegible]

[illegible]

លេខ ០៧៣៩/១១

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ

ទៀ.បាញ់

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌

អង្គ.វង្សវឌ្ឍនា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

វិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សា

CERTIFICAT DE SCOLARITE

Le Directeur de l'Ecole Royale de Police

Certifie que .... **né(e) le** .... **à** Phnom Penh

a suivi le starge Classe de formation des Policiers Judiciers **Mention** .... **à l'Ecole Royale de police**

du 20 June 2007 **au** 22 June 2007

Le présent certificat lui est délivré pour servir et valoir ce que de droit.

Phnom Penh, le ....

Le directeur de l'Ecole Royale de Police

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងយុត្តិធម៌ | ក្រសួងមហាផ្ទៃ

សញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់នគរបាលយុត្តិធម៌

ចេញដោយរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ និង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌

[illegible] ៩២ ទ.ម [illegible] ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៧ [illegible] មាត្រា ៦០ និងមាត្រា ៦១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

[illegible] : ______ កើតថ្ងៃទី ______ ខែ ______ ឆ្នាំ ______

ឋានន្តរស័ក្តិ ______ អត្តលេខ ______ ឋានៈ ______

អង្គភាព : [illegible]

[illegible] មាត្រា ៦១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

សម្រាប់ទទួល សញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់នគរបាលយុត្តិធម៌

[illegible] : ______

[illegible] ១

[illegible] [illegible]

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៧ ខែ [illegible] ឆ្នាំ ២០០៨
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌

[illegible]

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០២ ខែ [illegible] ឆ្នាំ ២០០៨
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ

[illegible]